Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 2 ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 4- СІЧНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 4, 1977 No. 2. VOL. LXXXIV.

ТРИВОЖНІ ВІСТІ З УКРАЇНИ: РУСИФІКАЦІЯ ПОСИЛЮЄТЬСЯ, РЕПРЕСІЇ І ЗАЛЯКУВАННЯ ЗБІЛЬШУЮТЬСЯ

Гельсінкі (УІС „Смолоскип"). З України дісталися сюди нові вістки про різні аспекти життя українського народу, нові репресії, поворот до залякування, переслідування і зріст „культу". Нижче подаємо деякі з них:

Колективна відповідальність — поворот до страху

В 1960-их роках населення України, молодь і зокрема молоді письменники-шестидесятники своїми виступами і творчістю пробували перебороти в собі залишок сталінських часів — страх. Цього страху позбулася велика частина молодого покоління, що стало рівночасно поширенням „бацилі" свободи і що починало бути небезпекою для влади і цілої системи. Бувши під постійним тиском західньої публічної опінії, совєтська влада не має відваги повернутись до масових арештів і фізичного винищування інакшедумаючих. В 1976 році в Україні став помітним поворот до залякування і нечуваного в останніх роках морального терору.

Тут стало відомо, що в Київських високих школах в травні 1976 року КҐБ-істи поширили вістку, що кожний студент, який з'явиться біля пам'ятника Т. Шевченкові, буде заарештований і засуджений на дов гі роки ув'язнення, а всі його рідні, друзі, включно з викладачами, які були з даним студентом у добрих відносинах, будуть виключені зі шкіл і звільнені з праці. 22-ге травня 1976 року пройшло серед тисячів київських студентів у великому нервовому напруженні і страху.

Тут же стало відомо, що агенти КҐБ „дискретно" остерігають письменників і національно свідому інтелігенцію проти зберігання і читання самвидаву. Вони виразно попереджають, що в кого знайдуть самвидав — він буде заарештований, а 25 до 50 осіб, рідних і знайомих, будуть звільнені з праці.

В Україні заборонено Василя Симоненка

Вже третій рік, в річницю смерти В. Симоненка (помер 13 грудня 1963 року) письменникам забороняється згадувати ім'я поета чи передруковувати його твори. Ім'я В. Симоненка знято з літературних видань, а його твори вилучено з бібліотек України.

Популярність В. Симоненка серед молоді була така велика, що власті побачили, що вони програють ідеологічно-політичний бій за поета. Підтягання творчости В. Симоненка під комуністичний ярлик ставав бумеранґом. Першим проти Симоненка в совєтській пресі виступив М. Шамота, відомий, як конформіст і пристосованець та письменник сталінської орієнтації, у статті „Питання критики" („Літературна Україна", 8 лютого 1974 року).

XXV з'їзд Комуністичної Партії України — вперше в російській мові

XXV ювілейний з'їзд Комуністичної партії України, який відбувся в половині лютого 1976 року в Києві на доручення з Москви, вперше в історії проводився російською мовою. Делеґати з'їзду були такі залякані цим потягненням, що вістка про це з партійних кругів дісталася багато пізніше.

Згідно з одержаною вісткою, подібні партійні з'їзди і в інших республіках відбувалися також вперше в російській мові.

В Києві на знак протесту проти посилення русифікації і постепенного переходу на російську мову, біля будинку з'їзду з'явився великий напис „Хай живе вільна Україна", а на Хрещатику, на одному з державних будинків, хтось вночі вивісив синьо-жовтий прапор. Заки міліція і аґенти КҐБ зуміли зняти прапор і замазати напис, багато киян могли побачити їх, але щойно багато пізніше стало відомо, яка була причина цих двох протестних виступів.

Брежнєвська кліка в Києві — дніпропетровська „чвірка"

В Києві стали відомі намагання Л. Брежнєва обсадити ключові пости в партії і уряді України „своїми людьми", які працювали разом з ним у Дніпропетровську, які є цілковито йому льояльні і до яких він має повне довір'я. Фракцію Щербицького-Ватченка обзнайомленні з ситуацією кияни називають „брежнєвською клікою", або прямо „брежнєвською мафією". Дехто, перефразовуючи чистку китайської „чвірки", називає цю кліку „дніпропетровською чвіркою". До цієї „чвірки" входять такі особи, які займають в державному і партійному апараті України ключові позиції:

В. Щербицький - перший

(Закінчення на стор. 5-ій)

Амбасадор Малколн Тун прибув до Москви

Малколм Тун

Москва. — Новий американський амбасадор до Совєтського Союзу, Малколм Тун, прибувши до Москви в четвер, 30-го грудня 1976 року, рішучо відкинув поголоски, що він, мовляв, є „твердою людиною" у відношенні до Совєтського Союзу. „Таку опінію створили кореспонденти, — заявив Тун, — але я не дав для цього ніякої причини". Амбасадор Тун із здивуванням висловився про замітки у совєтській пресі, які образливо називали його „шпигуном" в часі його попереднього перебування в Москві в 1965 р. на дипломатичній службі. Останньо Малколм Тун був амбасадором ЗСА в Ізраїлі.

Конґресове Бюро критикує Армію за невідповідну підготовку

Вашінгтон. — Конґресове Бюджетове Бюро натаврувало Армію ЗСА за те, що виготовляє невідповідні пляни і хоче закуповувати невідповідну зброю для американських військових частин в Европі, якщо на тому обширі прийшло б до війни з СССР, яка була б короткотривалою, але дуже інтенсивною.

Бюджетове Бюро обох Палат Конґресу зокрема критикує провід Армії за те, що хоче закупити гелікоптер „Гюз Ейркрефт Компані", який, згідно з твердженням військових чинників, може вистрілювати протитанкові ракети і скоро скриватися шляхом приземлення, а згідно із Бюджетовим Бюром є неефективний, бо потребує допомоги інших гелікоптерів чи піхотних частин, щоб попасти у ворожий танк. Крім того, Конґресове Бюджетове Бюро критикує Армію за те, що плянує перетворити дві піхотинські дивізії у панцерні, але залишити їх в ЗСА, а щойно на випадок війни перекинути до Европи. Бюджетове Бюро твердить, що якщо військові чинники передбачають, що війна в Европі була б короткотривалою, то не буде ані часу, ані потрібних засобів транспорту, щоб вчасно перекинути ті дивізії до Европи.

Перу купує совєтську зброю

Ліма. — Військовий уряд Перу поінформував, що підписав угоду з Совєтським Союзом щодо закупівлі зброї для летунства тієї південно-американської країни. Хоча президент Франсіско Моралєс Бермудес відмовився входити в подробиці і тільки сказав, що СССР „запропонував нам знамениті фінансові та технічні умовини", достовірні джерела інформують, що Москва продасть для Перу 36 джетових літаків-бомбовиків типу „СУ-22. Продаж совєтських літаків для Перу — це перший випадок, що Москва продала зброю для будь-якої південноамериканської держави, очевидно поза Кубою.

Теперішній військовий уряд Перу прийшов до влади шляхом державого перевороту в 1968-му році. Президент Мораліс Бермудес в четвер, 30-го грудня, заявив на пресовій конференції, що цивільна влада може бути встановлена в тій країні щойно за 3 - 4 роки.

В Клівленді відкрито релігійно-громадський центр

Новоздвигнений Громадський Центр у Клівленді за проєктом архітекта інж. Зоріяна Городиського.

Клівленд, (Н.Н.).— Протягом п'ятниці, суботи і неділі, 17-19 грудня, тут був започаткований тиждень імпрез з нагоди відкриття новоздвигненого репрезентативного українського Святопокровського релігійно-громадського центру, що його посвятив минулого жовтня Блаженніший патріярх Йосиф.

В п'ятницю, 17-го грудня, була відкрита виставка творчости видатних українських мистців під зарядом ґалерії Еко з Детройту. В суботу, 18-го грудня в год. 8-ій увечорі, в залі нового центру відбувся концерт з участю біля 1,000 осіб, в якому виступав хор „Прометей" під дириґентурою Романа Андрушка і ансамбль „Незабудьки" із парафії свв. Володимира і Ольги в Чікаго та молодий скрипаль Адріян Бриттан.

В неділю, 19-го грудня, в год. 11-ій вранці, в новоздвигненому храмі св. Покрови, настоятель парафії о. Микола Павлишин, о. Іван Кротець та гість з Торонта о. крилошанин Богдан Остапович відслужили торжественну Святу Літургію в намірені святителя Святопокровського осередку, Блаженнішого Патріярха Йосифа. Зворушливу проповідь виголосив о. крилошанин Б. Остапович. Співали хори церкви св. Покрови під дириґентурою Зені Панчишин та собору свв. Володимира і Ольги з Чікаго під батутою Р. Андрушка.

Безпосередньо після відправ у церкві, учасники в числі біля 1,000 осіб перейшли до просторої і модерно влаштованої бенкетової залі центру на 50-доляровий бенкет, майстром церемонії якого був о. І. Кротець. В програмі виступав ансамбль „Незабудьки". Під час бенкету відчитано ряд привітів, які наспіли від різних місцевих і крайових організацій та установ, і проголошено численні пожертви на цілі центру. В загальному імпреза принесла біля 35,000 долярів. В імені учасників цього бенкету вислано привітальну телеграму Блаженнішому Патріярхові в Римі. З великим признанням відмічено надзвичайно успішну працю архітекта інж. Зоряна Городиського, будівничого інж. Богдана Чопка і цілого активу Святопокровської парафії.

Протягом тижня в осередку відбулися документальні і мистецькі виставки та висвітлення фільмів.

Картер заповідає ближчий контакт з народом

Плейнс, Джорджія. — Новообраний президент Джіммі Картер, розмовляючи з кореспондентами в четвер, 30-го грудня, сказав, що для цілої країни і для уряду не є корисно, якщо Президент ЗСА „ізольований від населення", і тому шукатиме способів нав'язати ближчий контакт „з пересічними американцями". Одним із способів нав'язання такого контакту будуть його поїздки до різних частин ЗСА, які плянує відбути десь в другому або третому місяці його президентури. Джіммі Картер рівнож закликав ціле населення посилати йому поради щодо поліпшення зв'язків між Білим Домом і народом.

Того самого дня, тобто, минулого четверга, Джіммі Картер відбув нараду з Кеннетом Куртісом, колишнім губернатором Мейну, який наступного тижня правдоподібно буде наймений на голову Крайового комітету Демократичної партії, бо дотеперішній голова Роберт Стравс резиґнує, бажаючи повернутися до „приватного життя".

Під час пресконференції Джіммі Картер сказав, що його новорічною резолюцією є: „добре виконувати обов'язки президента і мати кращі відносини з пресою", зазначаючи, що наставлення преси відіграє дуже важливу ролю у житті і діяльності Президента ЗСА.

Новообраний віцепрезидент Волтер Мондейл теж висловився про свої пляни на новий рік, заявляючи, що його головною функцією буде „дораджувати президентові Картерові в різних ділянках", але додав, що якщо не погоджуватиметься з деякими пропозиціями Картера, то не вагатиметься висловити свою критику.

„Тайм" обрав Джіммі Картера „Людиною року"

Чікаґо. — Популярний тижневий журнал „Тайм" повідомив, що обрав новообраного президента Джіммі Картера на „Людину року 1976-го" з уваги на те, що він з порівняльно невідомого губернатора Джорджії в короткому часі вибився на найвищий пост в ЗСА, а рівнож тому, що він представляє собою „переломову фазу в американському житті" і на нього покладають великі надії всі прошарики американського суспільства.

Сам Джіммі Картер заявив кореспондентові „Тайм-у", що за його президентури він спеціяльну увагу прикладатиме розв'язці економічних проблем, боротьбі проти злочинности і допомозі будівельній індустрії та родинам, які захочуть набути власні доми.

Остаточно припинять щеплення проти „свинячої інфлюенци"

Вашінгтон. — Центр для контролі недуг, який находиться в Атланті, Джорджія, у середу, 29-го грудня, звернувся до Департаменту здоров'я, освіти і суспільної опіки, щоб цей департамент формально продовжив заборону щеплення проти т.зв. „свинячої інфлюенци", бо заіснували поважні підозріння, що інокуляції можуть спричинювати в деяких людей рід паралічу. Хоча крайову програму щеплення проти цієї інфлюенци припинено тимчасово, ще 16-го грудня, то Департамент здоров'я, освіти і суспільної опіки надіявся, що після різних дослідів інокуляції будуть відновлені. Однак, коли показалося, що із 496 осіб, які захворіли на цей рід паралічу, 242 були щеплені проти „свинячої інфлюенци" і кільканадцять з них померли, то урядові чинники заявили, що правдоподібно погодяться на заклик Центру для контролювання недуг і остаточно припинять програму загального щеплення американського населення.

Українці в скандинавських країнах зустрічатимуть спільно свято Різдва Христового

Стокгольм, Швеція. — „Скандинавські Вісті" — орган Управи Української Громади у Швеції, інформує, що українці в скандинавських країнах, яких там небагато, святкуватимуть Різдво Христове разом із своїм духовним зверхником, Апостольським Візитатором для українців-католиків в Европі, Владикою Мирославом Марусином, своїми священиками і репрезентантами Управи Української Громади. Спільний 23-ій з черги Український Свят-Вечір відбудеться цього разу в місті Оребро, Швеція, в п'ятницю 7-го січня 1977 р., в репрезентативному ресторані Фрімурарельоґенс, напроти замку Гольмен, і буде зорганізований згідно з українською народною традицією — різдвяними стравами і колядою. На Свят-Вечері буде приявний Владика Мирослав Марусин, який прибуде з Риму і відправить архиєрейську Службу Божу.

Тому, що в 1976 р. українці на поселеннях відзначали 50-річчя з дня трагічної смерти Головного Отамана Симона Петлюри і 120-річчя з дна народження і 60-річчя з дня смерти Івана Франка, і тому, що українці в скандинавських державах не мають змоги часто зустрічатися, при нагоді Різдвяної зустрічі відбудеться також Академія для вшанування двох великих синів України.

Заклик Управи ЦЕСУС-у

Центральний Союз Українського Студентства закликає все українське студетство взяти участь в акціях 12 січня 1977 р.

У 1977 році сповняється п'ята річниця ганебних арештів інтеліґенції, що відбулися 12 січня 1972 р. В листі Вячеслава Чорновола читаємо:

„За новонародженою традицією, 12 січня в таборах відзначається щороку голодівкою і петиціями. В цьому беруть участь політв'язні-українці і часом і патріоти інших націй".

Дальше він подає заяву з 12 січня 1974 р.

„12-го січня 1974 року — це не тільки день мого арешту, а й дата початку широких репресивних акцій з метою остаточної ліквідації течії шестидесятників в українському літературно-громадському житті. Тому, починаючи з 12 січня 1974 року, я щорічно — як в ув'язненні так і після звільнення — відзначатиму цей сумно-пам'тний день української історії одноденною голодівкою. Так робитиму аж до справедливого перегляду моєї та інших аналогічних справ".

У зв'язку з цим Центральний Союз Українського Студентства закликає українське студентство взяти участь в одноденній голодівці 12-го січня 1977 р. разом із поневоленою Україною.

Едмонтон, Канада, грудень 1976.

Совєтську поетесу засудили на 5 років заслання

Ленінград. — Асошієйтед Пресс інформує, що ленінградський суд засудив на 5 років заслання 36-річну поетесу Юлію Вознесенську, обвинувативши її за „наклеп" на Совєтський Союз. Суд закинув Вознесенській аж три „злочини": поширення неправди про Совєтський Союз у її вступному слові до надрукованої антології поезій; поширення автобіографії поета-дисидента Генадія Тріфонова і відповідь на запитник, який розсилали мистці-малярі багатьом особам в СССР. Муж Вознесенської, Владімір Окулов, заявив в телефонічній розмові, що його дружина відкинула усі обвинувачення і, виступаючи у власній обороні, заявила себе невинною. Згідно з параграфом кримінального кодексу, за подібні „злочини" совєтські суди переважно виносять вирок в'язничного покарання на 3 роки, але Вознесенську засудили тільки на 5-річне заслання з огляду на її малолітніх дітей.

В ПОЛЬЩІ ЗНОВУ РОЗРУХИ

Варшава. — Ройтер інформує, що в Польщі знову почалися розрухи на тлі арештованих робітників, які протестували в червні ц. р. проти урядових підвишок на харчі і тепер перебувають у в'язницях. Протести Ієрархії Польської Католицької Церкви, університетських професорів та інших інтелектуалістів розпочалися тоді, коли стало відомо, що уряд збирається судити робітників і що поліційні чинники стосують проти них різні форми терору, включно з побиттям. Примас польської Церкви кардинал Вишинські у своєму Різдвяному посланні заявив, що поліційні палиці повинні бути покладені до магазинів і „ніхто в Польщі не повинен бути битий, тероризований чи зневажуваний". Нав'язуючи до поліційного терору відносно протестуючих робітників, кардинал Вишинські відмітив, що поляки повинні почуватись спокійно і безпечно у своїй країні і бути певними за свої громадянські права. Пастирський лист підписаний кардиналом Вишинським й іншими церковними достойниками говорить також, що Церква в Польщі повинна захищати людські права громадян, слідкувати за справедливістю.

Також група 28-ох професорів польських університетів опублікована напередодні Різдва відкритий лист, скерований до Компартії, уряду і Парляменту, в якому ставиться вимогу подати до публічного відома усю справу червневих протестів. В листі, між іншим, сказано, що польський народ повинен знати усю правду, а не тільки те, що йому подають урядові чинники.

Українській Службі при Ватиканському радіо сповнилось 37 років

Рим. — Український католицький тижневик „Нова Зоря" інформує, що у вівторок, 14-го грудня 1976 р., минуло 37 років від часу, як у Ватиканському радіо, яке передає свої програми різними мовами світу, пролунала українська мова. Правда, в часі Другої світової війни здержано було передавання вісток і обмежено програму тільки Служби Божої та проповіді, але пізніше привернено знову раніші програми. Від 1940 р. ватиканське радіо передавало свої програми в мовах: італійській, французькій, англійській, еспанській, німецькій, а двічі в тиждень в португальській, українській, польській, литовській і російській. Від 1948 р. це радіо можна було слухати на 19-ти мовах, а 10 років пізніше на 29-х мовах світу. Від 1964 р. з найсильнішої у світі радіовисильні передається 36 реґіональних програм на 32-х мовах. Для Центральної і Східньої Европи програми передаються тепер в мовах: українській, альбанській, білоруській, албанскій, білоруській, латвійській, мадярській, польській, російській, румунській, словацькій, словінській, хорватській, чеській і литовській. Керівником української секції у ватиканському радіо є о. д-р Родіон Головацький, ЧСВВ. Спікерами є кілька чоловіків і жінок, не рахуючи окремих гостей ансамблів, які виступають часто у цій радіопрограмі з різних нагод.

КУК приготовляється до Конґресу, скликає всеканадську річну конференцію

Вінніпеґ. (КУК)—Централя Комітету Українців Канади, у співпраці з Провінційною Радою КУК Алберти, рішила відбути перед-конґресову Річну Конференцію КУК в Едмонтоні для обговорення наступних головних справ:

—Представлення звідомлення Централі КУК за рік 1976, доповнене звітами з праці Провінційних Рад КУК

—З'ясування завдань і обов'язків Провінційних Рад КУК

—Збереження української культури і політика багатокультурности

—Інформація про запроєктовані зміни статуту КУК.

В суботу, 26 лютого 1977, ці справи будуть на програмі Пленарних Сесій, які на випадок потреби можна буде закінчити в неділю 27 лютого. В суботу вечором, під час спільної вечері, передбачено доповідь про Канадський Інститут Українських Студій. Для учасників, які прийдуть вчасніше, запроєктовано відвідини двомовних шкіл в Едмонтоні в п'ятницю по полудні—25 лютого. В п'ятницю вечором відбудуться Шкільні Наради спонзоровані КЦУШР і можливо Конференція представників Українських Музеїв Канади.

До участи в цій важливій Річній Конференції КУК запрошені: умандатовані делеґати Провінційних Рад, Відділів і ставники всіх складових організацій КУК.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

З Новим Роком

Зустрічаючи новий, від народження Христа, 1977-ий рік, годиться насамперед сказати бодай коротке ,,прощавай'' тому 1976-му рокові, що відходить до історії, не забираючи зі собою — сказавши парафразою слів Шевченка — ані всього добра, бо його багато не було, ані всього лиха, бо багато з нього залишається.

,,Старий'' 1976-ий рік, як і багато з попередніх, не був надто ласкавий зокрема для нас, українців, на поселеннях, як і для нашого народу на Батьківщині. В кожному разі не такий, як заповідався. На його початку були деякі надійні події, зокрема дві з них, що могли давати нові надії. Першою з них було призначення д-ра Мирона Куропася на спеціяльного асистента Президента для етнічних справ у Вашінгтоні, а другою було звільнення з Дніпропетровської психушки та приїзд на Захід Леоніда Плюща з родиною. Перша з цих подій і надій більше ніж виправдалася, але вкоротці вона закінчиться. Щодо другої, звільнення Плюща, — це дало українцям на поселеннях насамперед вдоволення, що врятовано людину, але зв'язані з цим рятунком надії на можливість звільнення інших дисидентів не виправдались. Не виправдалося і ряд інших наших надій: справа Патріярхату, консолідації, більшої мобілізації наших ресурсів тощо в жадній з цих справ не заіснувала така подія, яку можна б назвати ,,історичною'', хоч і були — як це звичайно в житті буває — всілякі ,,світла і тіні'', мабуть більше тіней, ніж світел.

Але, зустрічаючи новий 1977-ий рік, ми поповнили б найбільшу помилку, як почали б його в депресії. Цього, власне цієї депресії, серед українців на поселеннях, найбільше не тільки бажає собі, але й активно в цьому напрямку працює комуно-московський архиворог України. Все, що окупант та його вислужники роблять в Україні, як і всі їхні акції серед наших поселень у вільному світі, скеровані головно на ту депресію, на викликання безнадійности, на параліч нашої енергії, наших зусиль і, зокрема, на наше розбиття і наші внутрішні суперечності, бо наша єдність є передумовою мобілізації наших сил і зусиль для допомоги у змаганнях нашого народу, і це для ворога найбільш небезпечне.

З цього і виходить логічне заключення та головне побажання на новий 1977-ий рік: дальше і ліпше сконсолідовувати наші сили, дальше і більше мобілізувати наші ресурси, ширше і глибше розгортати нашу активність, бо це те головне, що може запевнити нам більші і кращі успіхи в цьому новому році. Це тим конечніше, що безмірно збільшуються загрози.

У цій свідомості й побажаймо собі традиційно:

На щастя, на здоров'я, на той Новий Рік, аби нам ліпше зародилося, як вторік!

Нарешті додумались

Кілька днів тому засоби масової інформації повідомили, що новообраний президент Джіммі Картер незабаром одержить від Центральної Агенції (Сі-Ай-Ей) звіт про стратегічні пляни Совєтського Союзу на наступних 10 років, в якому будуть поміщені докази, що совєтські власті таки плянують здобути мілітарну перевагу над ЗСА, а не тільки рівновагу з Америкою, як це досі твердив розвідчий сектор.

Хоча звіт Сі-Ай-Ей викликав в Америці широку дискусію про ,,нову загрозу для ЗСА з боку СССР'', то фактично треба дивуватися, чому щойно тепер розвідчий сектор і Вашінгтон виявляють таке ,,поважне затривоження''. Адже ж вже давно різні спеціялісти в справах Східньої Европи твердили, що Москва не хоче жадного балянсу, а тільки мілітарної переваги над Заходом, зокрема над ЗСА. Ці спеціялісти, як рівнож втікачі із Совєтського Союзу, покликалися на цілу імперіялістичну історію СССР, переємника імперіялістичних плянів царської Росії, вказуючи, що, не зважаючи на різні заяви про ,,співіснування'' чи про ,,детант'' — Москва завжди плянувала і далі плянує поширити свої впливи на всі обшири світу, і то передусім шляхом мілітарної сили. Розвідчий сектор чомусь легковажив ці перестороги, бо в своїх дотеперішніх річних звітах твердив, що совєтські верховоди стараються здобути тільки ,,мілітарну рівновагу з Америкою''.

Сі-Ай-Ей та інші американські розвідчі агенції також чомусь не прикладали належної уваги фактові, що Совєтський Союз протягом довгих років розбудовував все новіші і все більш деструктивні міжконтинентальні ракети, розбудував широку сітку підземних сховищ і продовжує скріплювати різні інші засоби оборони проти повітряних нападів, як також розбудовує різноманітну офензивну зброю. Зріст мілітарної сили Совєтського Союзу триває вже довший час, але розвідчий сектор ЗСА чомусь старався применшити ту небезпеку, яка існувала і далі існує не тільки для Америки, але для цілого вільного світу. Сі-Ай-Ей не прикладало великої уваги твердженням генерала Джорджа Кігена, дотеперішнього шефа розвідки військового летунства, який ще в 1972-му році прийшов до переконання, що Совєтський Союз готується до офензивної війни проти ЗСА.

Щойно цього року, коли для виготовлення річного звіту про стратегічні пляни СССР покликано також спеціялістів із приватного життя, Сі-Ай-Ей виготовило дійсно реалістичний звіт, який одверто твердить: Москва таки хоче здобути мілітарну перевагу над ЗСА.

Приповідка каже: ,,Краще пізно, як ніколи''. Отже, те, що розвідчий сектор ЗСА нарешті прийшов до переконання, що Совєтський Союз хоче здобути військову перевагу над Америкою, треба вважати відрадним явищем. Відрадним явищем також треба вважати і те, що новообраний президент Джіммі Картер і найменований ним секретар оборони д-р Гарольд Бравн тепер ставлять під поважний сумнів, чи новий демократичний уряд виконає виборчу обіцянку Картера про зменшення оборонного бюджету ЗСА на 5 або 7 більйонів долярів. В обличчі всезростаючої військової сили імперіялістичного Совєтського Союзу уряд ЗСА ніяк не може дозволити на те, щоб Америка стала другою з черги мілітарною потугою світу. Тільки військово сильні ЗСА можуть залишитися заборолом проти агресивних плянів Москви і запевнити світовий мир.

В. Левенець

СОВЄТСЬКІ ГІПОКРИТИ

Вже кільканадцять років підряд представники Української ССР, виступаючи на форумі Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй, з доручення своїх московських повелителів повторюють одну й ту саму ,,лови-злодійську'' пісню: говорять про ,,ліквідацію залишків неоколоніялізму і апартеїду'', бо, мовляв, ,,перемога великої жовтневої соціялістичної революції, її ідеї, активізували національно-визвольну боротьбу народів за волю і незалежність'' і оце наступив час, щоб остаточно і безповоротно зайнятися ліквідацією ,,ганебної системи неоколоніялізму'' в усіх її формах і виявах. Повторюють на всі лади цю заучену і заялозену фразу совєтські представники, раніше ,,міністер закордонних справ'' УССР Георгій Шевель, а цього року співредактор журналу ,,Жовтень'' Р. М. Лубківський, тільки у відношенні до ,,неоколоніялізму і апартеїду'' на Заході, в першу чергу в Африці і Азії; ці манекени окупанта їхньої батьківщини та душегубці їхнього народу ніколи не тільки не поважаться бодай натякнути на найбільшого поневолювача та на єдину ще в теперішньому світі колоніяльну імперію росіян у формі СССР, але ще й вихваляють її як ,,найдемократичнішу'' і найбільш ,,прогресивну''.

Р. М. Лубківський на пленумі XXXI сесії Генеральної Асамблеї ОН, забираючи голос у питанні ,,здійснення деклярації про надання незалежности колоніяльним країнам і народам'', яка обговорювалася 2-го грудня 1976 р., між іншим заявив, що ,,людство не може змиритися з тим, що 12 мільйонів чоловік все ще страждає від колоніяльного гніту''. Типове для совєтських пропаґаторів і їх вислужників ,,ловіть злодія''. Рятуйте 12 мільйонів африканців і забудьте за 50 мільйонів українців та мільйони інших поневолених комуно-московським імперіялізмом европейських народів.

Москва устами свого манекена Лубківського для такої самої окозамилювальної мети говорить, що ,,залишки неоколоніялізму'' на Заході стали причиною зростання асиґнувань на озброєння і посилення репресій проти корінного населення в багатьох країнах Азії і Африки'' та що ,,іноземні бази, розширення воєнної діяльности на колоніяльних територіях, мілітарізація расистських режимів'' — все це здійснюється з метою зміцнення позицій колоніялізму. Український манекен дістав завдання відвернути увагу від розбудов до небувалої досі величини совєтської військової сили і воєнної фльоти, якою так нахваляється маршал Ґоршков; пустити в непам'ять пряму інтервенцію Совєтського Союзу і комуністичної Куби в Анголі та інші совєтські розбишацтва, як брутальне здушення мадярської революції та повстання польських і східньо-німецьких робітників, окупацію Чехо-Словаччини військами Варшавського Пакту та безліч всіляких інших міжнародних злочинів. Світ повинен забути про те, що СССР витрачає 11,5 відсотків свого національного прибутку на озброєння і військові витрати, а витрати на оборону зростають кожного року на приблизно 4,5 відсотків, не зважаючи на труднощі в різних галузях промисловости і провалів у сільському господарстві, як це доказують факти і дані, перевірені і опубліковані міністерством оборони Великої Британії і такими ж міністерствами та експертами інших західніх держав.

Вершком совєтського гіпокритизму можна вважати таке твердження в промові Лубківського: ,,У цих умовах (умовах західнього збросння тощо) колоніяльні народи (але тільки в Азії і Африці) мають безперечне право використовувати всі засоби, в тому числі й збройну боротьбу, з метою свого визволення від колоніяльного гніту, право на зовнішню підтримку в цій справедливій справі. І вони знають, що країни соціялістичної співдружности завжди на їхньому боці''.

Ця увертюра була потрібна комуно-російським імперіялістам для того, щоб започаткувати на форумі Об'єднаних Націй кампанію про леґалізацію збройної боротьби підтримуваних Москвою партизанських і диверсійних груп зокрема в Родезії і Південній Африці і таку ж леґалізацію військової допомоги тим групам комуністичними державами. Після цієї увертюри прийшла загальна дебата на сесії Генеральної Асамблеї ОН, започаткована державами ,,третього світу'', про збройні рухи в колоніяльних державах світу і прийнята 20-го грудня 1976 р. окрема резолюція, за якою голосували усі комуністичні держави, яка, перший раз в історії існування Організації Об'єднаних Націй, заохочує африканців і родезійців

(Закінчення на стор. 5-ій)

В. Маркусь

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАТУ

Як вже відомо, 13 грудня українські католицькі Владики, що брали участь у врочистостях 60-річчя священства Блаженнішого Патріярха Йосифа та в єпископських нарадах 9-11 грудня, були прийняті на авдієнції Папою Павлом УІ. В імені українського єпископату, присутніх і неприсутніх Владик (включно з ієрархією в Україні) промовляв Первоієрарх Йосиф. Папа Павло відповів французькою мовою, зглядно прочитав заздалегідь приготовану промову, й тексти обидвох промов помістив півофіціоз Ватикану ,,Оссерваторе Романо'' за 13-14 грудня.

У той час, як у своїй промові Патріярх Йосиф не згадував виразно (на суґестію куріяльних чинників) про Патріярхат, а обмежився до пригадки про помісні права Київсько-Галицької Митрополії та про теперішній важкий стан цієї Церкви в Україні, Папа Павло включив у свою промову становище про Патріярхат. Очевидно, вчинив це в неґативному сенсі, повторюючи вже досі відомі застереження проти утворення українського католицького патріярхату ,,принайменше тепер''. У висліді цього, зовнішній світ і читачі папських документів та ватиканського щоденника не матимуть повної картини, про що йдеться в українських змаганнях за Патріярхат. Блаженніший Йосиф не мав можливости на тому самому форумі і паралельно представити наші рації, а куріяльні були повторені. Становище Ватикану не змінилося, але арґументація стала яснішою і прозраджує те, що українська сторона постійно підкреслювала, а саме — політичні міркування Ватикану у відмові визнання нашого Патріярхату.

Це відчула міжнародна преса й публічна опінія. Поважний римський щоденник ,,Іль темпо'' (14 грудня 1976) подав об'єктивно ватиканські арґументи і перебіг справ довкола Патріярхату за останній час, хоч автор Дж. Свідероскі не мав можливости представити українські позиції. Проте влучно відмітив, що поза досі повторюваними канонічними, історичними й пасторальними причинами, існують інші мотиви політичного характеру, якими керується Ватикан, відмовляючись визнати наш Патріярхат і титул Патріярха за Блаженнішим Отцем Йосифом.

Павло УІ сказав, що неможливо надати цей титул Українській Церкві ,,в теперішній коньюнктурі''. Значить, вже не настільки канонічна арґументація підноситься, включно з вічним ,,каменем спотикання'', т. зв. територіяльністю, але сучасні відносини. Немає сумніву, яку ,,коньюнктуру'' мав Папа на увазі. В обличчі нових атак на Блаженнішого Йосифа й на ідею Патріярхату в Совєтському Союзі та у зв'язку з ,,дружніми відвідинами'' в листопаді в Римі делеґації Московського патріярхату на чолі з митр. Ювеналієм, який не приїхав з ніякою новою справою до Ватикану, як тільки, щоб обговорити ,,спільні взаємини і зміцнити співпрацю,'' стає дуже ясним, про яку ,,коньюнктуру'' йдеться.

Папа ствердив це ще виразніше до наших Владик: ,,Ви добре знаєте, що незалежні від Апостольської Столиці умовини дійсно перешкоджають нам задовольнити прохання, що їх вже кілька разів подавалося''. Визнаючи таке ставлення, як ,,дуже мудру лінію поведінки'', Павло УІ закликав присутніх на авдієнції ієрархів прийняти це з покорою і відданістю та ще й запевняв, що воно є ,,в найкращому інтересі самої Української Католицької Церкви''.

Якщо надавати властивого значення кожній фразі й вислову в промові Папи, а так треба до цього підходити, бо ці промови формулюють відповідальні за міжнародні зв'язки Ватикану високі урядовці, то останнє становище важливе з кількох поглядів. Насамперед, відпадають досі висовувані і натягувані канонічні арґументи проти Патріярхату, включно із принципом територіяльности. Друге, Москві дуже залежить на тому, щоб наша Церква не стала тим, чим вона була і могла б стати, і тому вживає вона (Кремль і Загорськ) всіх засобів тиску й погроз. Репортер ,,Іль темпо'' сказав це замість ватиканських чинників, натякаючи, що утворення українського католицького Патріярхату викличе таку ,,реакцію Москви, яка ще більше утруднить вже і так критичну ситуацію вірних'' (розуміється, українських вірних в СССР). Справді, можна дивуватися ватиканській дипломатії, яка бажає боронити (через свою пасивність і потурання) існуючий стан. Чи дійсно може бути ще гірший стан нашої переслідуваної і проскрибованої Церкви в Україні від того, що є сьогодні? Думаємо, що ні, і тому нема сенсу його боронити, бо тим боронить ся безправ'я і насилля; бо тим гіпокритично прикриваються чорні діла гонителів Церкви. Допомогти тій Церкві може лише виразна і послідовна постава провідників Вселенської Церкви і християнства. А врятувати її зможе, там і на поселеннях, — як це не раз висловлюється наш Блаженніший Отець Йосиф, — тільки Патріярхат.

А може ще є інші мотиви, які криються за погрозами висланників Москви у Ватикані? Це дуже можливо, бо, наприклад, Москва може припинити діялог (справді, невелика була б втрата), або може пробувати стосувати репресії на іншому відтинку проти Католицької Церкви в комуністичному царстві, як ось супроти римо-католиків в СССР, чи в деяких сателітах. І одне і друге є лише порожні погрози, що в них можуть вірити розм'ягчені дипломати, більше захоплені дипломатичною акробатикою, як моральними принципами добра і зла, ,,так'' — ,,ні''. Ми знаходимося тепер у такій стадії східньо-західніх (в тому і ватиканських) взаємин, що таку мову зрозуміла б і Москва. На жаль, її не стосують не лише в Римі, але і в інших столицях Заходу.

Якщо ми це зрозуміємо і реалістично поглянемо на істотні справи нашої Церкви, то перестанемо брати за чисту монету різні канонічні псевдоарґументи, а також перестанемо переійматися закидами декого, мовляв, наше непогодження з Папою і ватиканською політикою, це вже якась ,,ребелія'', непослух, відкидання авторитету чи навіть принципу єдности з Апостольською Столицею. І знову, лише наївняки й обмежені люди в наших рядах можуть такі закиди висувати як в сторону Патріярха Йосифа, так і всього Патріярхального руху. Наше розуміння єдности з Апостольським Престолом і пошанування авторитету Римського Архиєрея не полягає на сліпому і гіпокритичному потакуванні такій політиці і поведінці, яку ми уважаємо неправильною, а для нашої Церкви шкідливою.

Тому, оцінюючи цю політику за неправильну та відкидаючи сприяння ,,найменшому злу'', ми не сміємо також зрадити своїх правильних позицій. Від них нам годі відступити лише тому, що це є заклик з найвищого щабля церковної влади. Коли для однієї і другої сторони вичерпані арґументи, залишаємося при своєму. Мабуть у теперішній стадії ми не зміни-

(Закінчення на стор. 6-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ПОЧЕКАЄМО ДО 2000!

Приблизно рік тому в ,,Свободі'', з датою 4-го грудня 1975-го року, появилася статтейка сеньйора наших книгарів і пасічників, п. Мирона Сурмача, під драматичним заголовком: ,,Чекайте, не вмирайте'', — що її шановний автор починає такими словами: ,,Всі, що народилися, починаючи з 1900-го року, повинні жити до року 2000. Це буде найцікавіший рік для цілого світу''. Далі, пан Сурмач в переконливий спосіб доводить читачам, що немає причини лякатися, що на той найцікавіший рік треба дуже довго чекати.'' До двохтисячного року залишилось нам всього 24 роки''! — писав тоді пан Сурмач. (Тепер уже не 24, а 23, поскільки ювілейний 1976-ий рік тількищо сказав нам — ,,ґуд-бай''!).

Це відома річ, що п. Мирон Сурмач втішається в нашій громаді не абиякою пошаною й авторитетом, зокрема якщо йдеться про справи дієтичного характеру, але в мене були деякі сумніви, чи можна вірити йому на слово, як футорологові, то значить, чи справді двохтисячний рік буде найцікавішим роком нашої ери?.. Іншими словами: чи варто мучитись на цьому світі ще 23 роки, щоб діждатися, наприклад, новорічної зустрічі хору ,,Думка'' в 2000-му році?..

Аж попадає мені в руки найновіше число ,,Гвязди Полярної'' і воно, — треба тут чесно признатися, — геть розвіяло мої сумніви до передсказувань пана Сурмача. Навпаки, закріпило в мені тверду віру, що таки варто пожити не лише до двохтисячного року, але й, принаймі, 100 років довше! Цитуючи німецький журнал ,,Штерн'', газета ,,Гвязда Полярна'' передбачає такі головокружні події в 2000-му році і після нього:

2000 рік — початок заселення людиною космічних просторів і будова першої міжпляпетарної станції.

2005 рік — відкриття перших копалень мінералів на Марсі.

2040 рік — позначиться тим, що на Місяці замешкає перших 100,000 людей.

2110 рік — в космічних просторах житиме більше людей, ніж на Землі...

В цьому місці дозвольте обірвати календарець дальших завоювань Космосу людиною не тільки тому, що автор цих рядків не плянує так довго мучитись на світі, але й тому, що життя поза нашою старенькою плянетою-Землею не дуже мене приваблює, зокрема після того, коли надивишся на скучні ,,міжплянетарні'' фільми на телевізії...

Ікер

ПАРАҐВАЙ — ПЕРЛИНА УКРАЇНСЬКИХ СКУПЧЕНЬ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

I

Основною метою останньої подорожі Вл. Митрополита Мстислава до Південної Америки був Параґвай, вірніше — місто Енкарнасіон (провінція Ітапуя), в околицях якого знаходиться найбільше скупчення українських поселенців у цій країні. Параґвай — це єдина у світі країна, в якій серед українців переважають православні, переважно еміґранти з Волині, що приїхали сюди в рр. 1926-1938. Саме в цьому році вони відзначують 50-ліття свого поселення в цій державі. Чимало з старших віком людей знають Владику Мстислава ще з Волині, як українського посла до Варшавського Сойму. Довідавшись ще у 1950-х роках про перебування Владики у ЗСА, вони нав'язали з ним контакт, який безперебійно триває дотепер.

Готуючись відзначити 50-ліття свого поселення в Параґваю, волинські земляки запросили Митрополита Мстислава вшанувати своєю присутністю їхні радощі й смутки. Відмовити в цьому Владика не міг і, не зважаючи на свій вік, полетів до рідних йому волинців. Нам судилося допомогти Владиці у переїзді з Бразилії до Параґваю та бути з ним там майже на протязі цілого тижня. На протязі того часу призбиралося чимало спостережень, вражень і висновків, якими й прагну поділитися з читачами тих українських часописів, що не ховають від людського ока подій з життя Української Православної Церкви.

* * *

Перші роки перебування українців у Параґваї були по вінця переповнені гіркотою, болем і смутком та непосильною працею: корчували ліси і хащі, пересипали з руки в руку суху, червоно-рудого кольору землю, вчувалися, на що саме вона здатна, чи буде родити жито, пшеницю і всяку пашницю? З роками душа українського хлібороба почала розмову вести з тією пісною землею, пригортати й голубити її, як це віками робив український селянин. Земля відгукнулася — почала родити; стало що їсти й чим дітей годувати. Згодом примітивні хижі змінили чепурні хатки й стодоли.

Водночас на перехрестях доріг почали появлятися скромні церковки, що освітлювали шлях у краще майбутнє. Нарешті, на протязі останніх 6-7 років, пісню перемоги над дикою природою заспівали трактори й комбайни, стало не тільки для себе, але й для подорожнього, на зустріч якому хатні двері самі відчинялися. Прийшла пора на обжинки та обрахунок праці розуму, серця і покритих мозолями рук. Нагодою для цього стало 50-ліття вирушення з Волині у велике невідоме та потреба подякувати Богові, що не допустив зникнути на чужині напропаще.

Щоб збагатити відзначення першого півстоліття перебування поза Батьківщиною та показати дітям і внукам шлях у ще краще майбутнє, рішено було з цієї нагоди збудувати в Енкарнасіоні українську православну церкву, поставити Тарасові Шевченкові пам'ятник та докінчити будову ,,Просвіти''. Поставлене завдання було не з легких. Ще напередодні ,,Українського Тижня'' в Енкарнасіоні (17-21 жовтня) люди звивалися коло погруддя Т. Шевченка, оздоблюючи довкілля свіжою травою й квітами. Хоч церква св. Юрія була ззовні цілком закінчена і влучно включилася в ансамбль великої, гарно спляновайої площі та пишалася, як та наречена, що її під вінець ведуть, — сердечні сестриці ще й ще прихорошували її середину рушниками, килимами й квітами. З дещо дальше від площі положеного будинку ,,Просвіти'', ще у ніч з 18 на 19 листопада, чути було стукіт молотків.

Всі стали підвладні одній меті: — урочисто й гідно відзначити 50-ліття відірвання від Рідної Землі й перемогу над злиднями і гарівкою на чужій, ще не освоєній тоді людиною землі. Чималу вагу, якнайкраще показати свої досягнення, мав ще й той факт, що державні, провінційні й місцеві урядові чинники постановили 50-ліття поселення українців у Параґваї вважати за загально-параґвайське свято. Вістка ж про те, що Президент Параґваю Дон Альберто Стройсснер рішив своєю особистою присутністю виявити громадянам українського походження його подив і пошану до них, передусім за їхній вклад у розбудову Параґваю, зривала кожного до праці, недоспаних ночей, а декого з заможніших змусила заглянути глибше й до їхньої кишені.

Тут треба згадати, що Президент А. Стройсснер користає з великої пошани параґвайських українців, які цінять його за зворушливе ставлення до людини, зокрема до чесного трударя. В розмові з Президентом прийшлось почути таке:

— Народився я в Енкарнасіоні, у родині середнього достатку, тут учився і виріс та був свідком з'явлення в околицях Енкарнасіону знесилених довгою подорожжю людей, що звали себе українцями, назвою доти мені незнаною. В моїй пам'яті переховую радість тих людей з кожного, вирваного у природи, клаптика неосвоєної до того часу землі. Сьогодні я вже знаю, з якого ті люди роду; сьогодні відома мені й історія українського народу, як і те, що багата й родюча українська земля стала причиною її сумної минувшини та страшної сучасної дійсности. Розумію тепер чому українці так сильно люблять землю і з любов'ю коло неї ходять. Саме тому сьогодні я тут та разом з ними радію їхню радістю і висловлюю їм мій щирий подив і пошану за їхній труд піднесення на високий рівень сільського господарства, а через нього і загальної культури провінції Ітапуя.

(Продовження буде)

ПРОТОКОЛ

НАРАД РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

яке відбулося в днях 24-го до 28-го травня 1976 р. на Союзівці в Кергонксон, Н. Й.

(8)

Звіт головного редактора Антона Драгана

У грізну добу, одну з найгрізніших в історії нашого народу, відбуваються ці наші річні наради.

Уже за час 82-літнього існування нашого Союзу, цієї справжньої „Української заморської твердині", створеної для опіки, допомоги та розвитку і збереження українства в Новому Світі та для всебічної допомоги українському народові в його змаганнях до волі і незалежности на своїй землі, цей нарід пережив багато всіляких лихоліть — дві світові війни та чотири окупації після неї. пережив страхітливу голодову облогу, яка коштувала йому понад сім мільйонів трупів, пережив всілякі „єжовщини" та сталінську „спалювану землю", і гітлерівське народовбивство під час Другої світової війни, але все це були в першу чергу найбільш брутальні заходи і спроби фізичного народовбивства. Проте, пістолею, кулеметом, голодом чи іншим засобом терору не вбити душі народу. Свого часу дуже влучно схарактеризував це лондонський „Таймс" карикатурою, на якій представлено Сталіна, який кулеметом стріляє в могутнього Духа України на цвинтарищі, та підписом: „Йосифе, ти не можеш вбити Духа". І не вбив. За кожним разом, за кожною хвилею нового народовбивства, народ український, наче той фенікс з попелу, відроджувався і знову ставав на прю зі своїм катом.

Після руїни та всіх жахіть Другої світової війни нове відродження українського народу започаткували „Шестидесятники" і вони швидко почали виростати в новий, могутній Рух опору, що видав таких незламних борців за волю і людські та національні права, як Валентин Мороз, Вячеслав Чорновіл, Ліна Костенко, Ігор й Ірина Калинці — щоб згадати тільки деяких — та десятки і сотні інших, які — як колись Великий Тарас — караються, але не каються.

Мавши це на увазі, переконавшись, що фізичне знищення українського народу не принесе їм тієї „остаточної розв'язки" української проблеми, як не принесло Гітлерові такої розв'язки поголовне винищування жидів, кремлівські народовбивці придумали і тепер всіми силами і засобами здійснюють русифікаційне „злиття націй", з виразним призначенням: вбити душу українського та інших не-російських народів. Західні спостерігачі і знавці совєтських відносин однодушно стверджують, що власне цей душогубний плян „остаточної розв'язки" завжди найбільш загрозливої для комуно-московських імперіялістів національноєвої проблеми в їхній імперії спонукав їх до хитро-облудної „політики детанту", включно з Гельсінкською декляраціею, на лапку „взаємокорисности" якої зловилися західні політики, включно з американськими. Недавня ганебна заява дорадника державного департаменту Гельмута Соннефельдта та його інструкція американським амбасадорам в Европі, щоб вони сприяли „більш органічним і природнім зв'язкам" поневолених народів зі Совєтським Союзом ,що цілком відповідає політиці „злиття націй" кремлівських душогубів, ще збільшує вже і без того смертельну загрозу для українського та інших поневолених не-російських народів.

Це найбільший і найгрізніший виклик теперішнього часу для нашого народу і для нас, української діяспори, зокрема для українців в Америці і Канаді.

Погляньмо тепер на другий бік медалі, на наші країни — З'єднані Стейти Америки і Канаду.

Тут стан і розвиток цілком протилежні до того, що діється в совєтському домі неволі. В тому часі, як там брутально здійснюється народовбивче „злиття націй", тут цілком навпаки. За прикладом раніше вже схваленої і тепер поступово здійснюваної політики багатокультурности в Канаді, з усіми повними і рівними правами для поодиноких етнічних груп та їх участи в усіх ділянках життя країни, включно з державним урядом, починається подібний розвиток також в З'єднаних Стейтах Америки, доказом чого може послужити факт створення на початку цього року посту спеціяльного асистента Президента країни для етнічних справ. Ми маємо всі причини пишатися тим, що як у Канаді головну ролю у встановленні та здійснюванні політики багатокультурности відіграв та відіграє сьогодні наш головний директор УНСоюзу на Канаду, сенатор Павло Юзик, так і за стерном подібного розвитку в З'єднаних Стейтах стоїть тепер найменований на пост першого спеціяльного асистента Президента для етнічних справ наш головний радний д-р Мирон Куропась. Відомо також, що важливу ролю в цьому розвитку в Америці грає наш головний радний професор Тарас Шмагала.

Коли мова про З'єднані Стейти Америки, то цьогорічні відзначування 200-річчя Американської Революції та 100-річчя першого масового поселення українців у цій країні дають нам нову нагоду і нові можливості як для нашого власного себевияву і себезакріплення, так і для нашої допомоги українському народові. Очевидно, що як при найбільшій загрозі існують надії, так і при найбільш надійному розвитку не бракує загроз. Наше завдання: можливості використовувати і надії збільшувати, а загрози зменшувати.

В осередку своєрідного чотирикутника надій і загроз для нашого народу, що його визначають становище і політика та ситуація у Вашінгтоні-Оттаві-Москві-Києві, находимося ми, українські спільноти в Америці і Канаді.

Це факт, що ці наші спільноти належать до найбільш розвинених і заавансованих. Свідчать про це наші Церкви і наші установи, наші професіоналісти та наші здобутки і досягнення в усіх ділянках зрізничкованого життя. Але також факт, що ми ще дуже далекі від повної організації та повного використання всіх наших людських і матеріяльних ресурсів. Усі ці, згадані в цьому звіті тільки дуже загальниково, справи і проблеми, загрози і надії та можливості, мали головну увагу та були постійною темою публікацій УНСоюзу в звітовому часі.

Це вже відома істина, що як на початку світу було слово, так це слово відіграло і сьогодні грає головну ролю в історії та змаганнях українського народу і в розвитку нашої громади у Вільному Світі. Українське відродження після Великої Руїни почалося на Наддніпрянщині від слова Івана Котляревського, а в Галичині від слова Маркіяна Шашкевича, Великий Шевченко поставив своє слово на сторожі нашого народу, слово-„образи" продовжувало боротьбу українського народу за волю після Першої світової війни, як уже затихли рушниці-„обрізи", від слова „Шестидесятників" почався розвиток і теперішнього Руху опору серед поневоленого і засудженого комуно-московськими сатрапами на загибель українського народу.

Це саме відноситься і до українців у Новому Світі. Також тут „в началі було слово". Слово о. Григорія Грушки у „Свободі" створило Український Народний Союз і це слово рішально причинилося до того, що він став „Українською заморською твердинею". Навіть найбільш поверховне знання історії життя і розвитку українців в Америці і Канаді, як і в кожній іншій країні поселення, потвердить істину, що рішальну ролю в цьому відіграло колись та грає сьогодні друковане слово.

РЕДАКЦІЯ

Сказано, що „в началі було слово", а в началі цього рішального слова в кожному видавництві, отже й у видавництві УНСоюзу, є редакція. На ніщо бо не здадуться навіть найпишніші приміщення і наймодерніші машини, як в них і для них не буде кваліфікованих і відповідальних творців цього слова — редакторів.

У цьому відношенні наша редакція, зокрема редакція щоденника, пережила в звітовому часі і дальше переживає один з найтрудніших періодів своєї історії, щонайменше історії останніх 30 років, з якою вже зв'язаний цей звітодавець. Якимось дивним призначенням долі ці труднощі збільшувалися майже пропорційно до збільшуваних потреб і обов'язків у зв'язку з тією справжньою смертельною загрозою для нашого українського народу на Батьківщині та новими потребами, нагодами і обов'язками нашої громади в цій країні та на поселеннях. Маю на увазі насамперед наші природні втрати.

Згадуючи про них ,думка насамперед вертається точно двадцять років взад, як 8-го лютого 1954-го року відійшов у вічність за всі часи найвидатніший редактор „Свободи" та справжній ідеолог Американської України, св. п. д-р Лука Мишуга. Ніхто не міг дорівняти і заступити ред. Мишугу, але все ж таки тоді, вже того самого року, можна було доповнити склад редакції відповідними кваліфікованими силами, з великим уже редакційним досвідом, і так поповнена тоді редакція потривала повних 18 років, аж до майже поголовного і одночасного відходу старших редакторів на заслужену емеритуру два роки тому.

А в звітовому часі продовжувався цей відхід, але вже сказати б — на „вічну емеритуру", несподівану і в поодиноких випадках далеко передчасну.

З великим жалем і смутком згадаю насамперед двох померлих в звітовому часі редакторів:

Св.п. Богдан Кравців

Св.п. Михайло Сосновський

Св. п. редактора БОГДАНА КРАВЦЕВА, заступника головного редактора протягом 18 років, від часу, як поступив на працю в редакції „Свободи" в квітні 1955, до відходу на емеритуру в 1973-му році. Відійшовши на емеритуру, св. п. ред. Богдан Кравців продовжував свою неозначену вже годинами співпрацю з редакцією, завжди готовий послужити своїм неперевершеним знанням і досвідом в редакційному ділі. Його смерть 21-го листопада минулого 1975-го року не дозволила йому вже закінчити домовленої перевірки і оформлення матеріялів до чергового збірника-альманаху УНСоюзу на 1976-ий рік, як це він робив кожного року протягом останніх 20 років.

Ще більшою, бо далеко передчасною втратою була ненадійна смерть діючого заступника головного редактора св. п. д-ра МИХАЙЛА СОСНОВСЬКОГО 25-го липня того такого безмірно трудного для редакції 1975-го року. Ця ненадійна втрата була тим болючіша, бо власне з д-ром Михайлом Сосновським були зв'язані всі наші редакційні пляни і надії на ближче і дальше майбутнє. Місце св. п. ред. Михайла Сосновського, ненадійна смерть якого наступила в самому розгарі підготови та поступового здійснювання наших видавничих плянів, ще й досі в редакції незайняте.

Крім безпосередньо затруднених в редакції св. п. ред. Богдана Кравцева та св. п. ред. Михайла Сосновського, в звітовому часі відійшли на таку ж „вічну емеритуру" багато наших постійних та видатних співробітників-дописувачів, між ними видатних редакторів, письменників, науковців, мистців. Згадаю — в поазбучному порядку — бодай деяких:

Д-р Лев Жабко-Потапович, проф. Мирон Заклинський, мистець Володимир Ласовський, сотник Юрій Кононенко, письменник Микола Понеділок, Ірина Павликовська, Мілена Рудницька, д-р Антін Рудницький, ред. Петро Сагайдачний, ред. Василь Софронів-Левицький, проф. д-р Микола Чубатий та багато інших, які протягом довгих років збагачували сторінки „Свободи" і за їх посередництвом нашу політичну думку та нашу культуру і наше життя неоціненними вартостями. Усіх їх „Свобода" та її читачі і наш нарід назавжди збережуть у вдячній пам'яті.

Погляньмо тепер на наше союзове „друковане слово" в звітовому часі. Почну від молодших, віддаючи насамперед голос редакторові „Веселки" проф. Володимирові Барагурі та редакторові англомовного „Українського Тижневика" Зенонові Сниликові:

ЗВІТ РЕДАКТОРА „ВЕСЕЛКИ" ВОЛОДИМИРА БАРАГУРИ

Володимир Барагура

Роман Завадович

З хвилиною, коли цей звіт буде прочитаний на річному засіданні Головного Уряду УНС в травні ц. р., „Веселка" появиться 230-231 чч. (травень-червень) у 23-му році своєї публікації. Як усі інші ділянки українського організованого життя, „Веселка" переживає критичні моменти. Це: відсутність масового передплатника-читача через щораз менше знання української мови дітей; відхід через похилий вік, чи через природний закон кількох вартісних співробітників журналу — авторів й ілюстраторів; брак надійної молодої зміни, яка перебрала б редагування журналу й співробітничила в ньому. Це зокрема стосується автури, бо незадовільне знання української літературної мови є непоборною перешкодою стати письменником для дітей. Одиниці, які мають поетичний талант і володіють українською мовою — дитячою літературою не зацікавлені і схиляються радше до модерної творчости для дорослих. Дещо краща ситуація щодо ілюстраторів, бо засіб вислову образотворчого мистецтва має характер міжнародний, хоч перешкодою є незнання українського кольориту, а це важливий складник при ілюструванні фолкльорних, казкових, чи побутових матеріялів з українського життя.

До цих турбот долучилася цього року ще одна, треба думати переходова, а саме турбота технічно-друкарського характеру, що опізнює появу чисел журналу до тієї міри, що вони тратять свою актуальність, зокрема в шкільному навчанні, де важливим чинником є сезонові матеріяли, які допоміжні вчителям, як додаток до матеріялів у підручниках. Це спричинює втрату передплатників у школах і курсах українознавства, а в висліді відбивається некорисно на фінансовому стані „Веселки" і обмежує її виховний вплив.

Невияснена досі справа переходу журналу на офсетну техніку.

Варто, щоб адміністрація журналу поробила теж активніші заходи щодо його циркуляції і розповсюдження. Процес переплету чисел триває задовго, деколи переплетення затримує вже надруковане число два-три тижні. Редакційний бюджет „В" збережений в первісній його висоті, не зважаючи на інфляцію і ріст коштів.

Ці тривожні проблеми й турботи повинен взяти до уваги Головний Уряд УНС і вони повинні бути доведені до відома нашого громадянства, бо було б непростимим промахом довести передчасно до пригашення „Веселки" в часі, коли ще є сили й людські ресурси її видавати, редагувати й читати. Тому треба користати з тих сил тим більше, що вони ставлять себе до диспозиції безкорисно, з громадського почуття обов'язку і відповідальности, або за „символічний" гонорар, жертвуючи своїм вільним часом і відпочинком.

Згадка про „Веселку" поміщена в 2-му томі „Азбуковника", що його видає проф. Б. Романенчук.

„Веселка" здобула собі вже місце в американському світі. Редакція книги 200-ліття ЗСА стейту Ню Джерзі просила інформації про журнал на спеціяльному запитнику.

Проф Джеймс Фрейзер з Фарлі Дікінсон університету в Ню Джерзі, який цікавиться етнічною пресою, книжковими виданнями для дітей і шкільництвом, звернувся до редакції „Веселки" за інформаціями про журнал, які використає у своїх дослідах.

У звітному часі „Веселка" веде свою працю за тими ідеологічними, виховно-моральними, дидактичними літературно-мистецькими принципами, які лягли в її основу від початку існування. Це — виховання молодого покоління в соборницькому українському національному дусі за допомогою друкованого мистецького слова й допоміжних засобів, як ілюстрація, музика, розвага.

У хвилину, коли на рідних землях повною парою ведеться дія омосковщення українського народу під покришкою „совєтського народу", на нас, українцях у вільному світі, лежить історична відповідальність зберегти тут нашу національну субстанцію. Одним із засобів такого збереження є й журнал „Веселка".

Для зацікавлення читачів редакція увела більше легких, веселих, ілюстрованих історійок. Практикується також передрук вартісніших і цікавіших матеріялів з раніших річників журналу, які вже вичерпані, а свіжим річникам дітвори ці матеріяли невідомі. Зрештою, редакція дбає про нові, свіжі матеріяли.

Журнал редагують Володимир Барагура і Роман Завадович, а співпрацює з редакцією цілий штаб авторів, ілюстраторів і композиторів, а також юні автори. Ввіх коло 40 осіб.

Цього року в березні ред. Роман Завадович відзначив 55-ліття своєї літературної і виховно-дидактичної праці. В Чікаго влаштовано йому дводенні врочистості, а звітодавець мав доповідь про ювілята, порушивши в ній проблеми української літератури для дітей і справи „Веселки". Така подія повинна нагадати громаді її обов'язки супроти молодого покоління і „Веселки", бо одиниці можуть успішно діяти тільки при підтримці загалу.

ЗВІТ РЕДАКТОРА „УКРАЇНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА" ЗЕНОНА СНИЛИКА

Зенон Снилик

Ігор Длябога

As the Supreme Assembly is meeting for the second time since last convention at our Association's beautiful estate, our publishing department is in the final stages of relocation to the new building. We are pleased to report this inasmuch as some of our plans are contingent upon the changeover to the new method of printing, an innovation that is already visible in the new face of The Ukrainian Weekly.

The "new face", in fact, appeared on November 15, 1975, when The Weekly was printed for the first time on the new offset press in the new building. Subsequently, on January 17, 1976, we introduced new headlines set on the newly acquired computer; on March 13, 1976, we brought out the first issue set by the computer and on March 27, 1976, we eliminated the vertical dividers to give the paper a cleaner, more aesthetic look and make the print more readable. We are citing these minor "milestones" to indicate that the changeover is not a "one-shot" stab, but a gradual operation obviatted by the training and re-training of our personnel, adjustments in procedures and like. In the months ahead we intend to introduce other changes and innovations in line with our desire to provide better service to our members, readers and the community-at-large.

Reflecting the major trends in the lives of our community in the free world and of our people in their native country, we continued to split the headlines between ever increasing news of repressions there and counter-action here, attesting to the ineradicable bond of unity that has always existed in the hearts and minds of our people everywhere. Just as the men and women of the 1960's, led by men like Valentyn Moroz, Vasyl Symonenko, Viacheslav Chornovil and women like Alla Horska, Stefania Shabatura, Iryna Kalynets, Nadia Svitlychna, inspired what is now known to have been the third revival of Ukrainianism, their arrests in 1972 evoked not only a profound indignation in the ranks of our community here, but sent a resurging burst of awareness across four generations of our people in the free world. From senior citizens living out their lives in the sweet abode of retirement to kids in grammar schools, we took to the streets in large-scale demonstrations, to the typewriters in massive letter-writing campingns, and to myriad special programs to apprise the world public opinion of the Ukrainian people's heroic stand against Moscow's deviously concocted and methodically pursued onslaught on the Ukrainian identity.

America's Bicentennial and Centennial of Ukrainian settlement in the U.S. are events which received special treatment by our newspaper: we published a special issue on March 1, 1975, carried over 100 articles, of which 35 were ARBA releases, opened a special column to spotlight the anniversaries, prodded our community editorially to join the mushrooming observances with the salutary effect that there is no Ukrainian community in the U.S. at this time that has not already staged or is planning to stage a special program in conjuction with these anniversaries.

It was in the spirit of the Bicentennial and the Centennial, as well as the ongoing struggle of the Ukrainian people against Russo-Communist oppression that our community observed the January 22nd anniversaries in 1975 and in 1976, coming ever closer to the idea of setting this particular day aside as a "Ukrainian National Holiday," regardless of the day on which it falls. Continued efforths of our leaders, coupled with our own communiey's demonstrated self-respect, may result in a Presidential proclamation to that effect. It was with this in mind that on April 14, 1975, we published a special Ukrainian Independence Anniversary issue.

Another special edition of The Weekly saluted our young people — the 95 UNA scholarship winners — whose profiles appeared in the eight-page special on November 22, 1975.

Certainly the major news event of the year thus far was the release of Ukrainian mathematician Leonid Pliushch and his and his family's emigration to the West, as well as their subsepuent sojourn in the U.S. and Canada. As on similar occasions in the past, Svoboda and The Ukrainian Weekly led the way in coverage of these events, in line with our policy and tradition to provide our readers with thorough information without precluding their personal judgment. The fact that our accounts of this as well as other events were reprinted by virtually every Ukrainian newspaper in the free world, albeit without attribution in violation of the code of ethics, attests to our publications' esteem and credibility.

Continued growth of our organization as the bedrock of Ukrainian community life is at the of our reportial policy in that Soyuz news rates priority on the pages of our publications. It is by no means difficult considering the hundreds of our members who are actively involved in virtualy every facet of our community life. It is this involvement that we continue to encourage for the benefit of both our organization and our community as whole. And we would be remiss in failing to acknowledge the assistance of many UNA'ers who appriseus of various events in their respective communities and suply us with valuable information.

Both the quality and volume of our coverage has been steadily increasing over the past three years with the addition to our staff of Ihor Dlaboha, an energetic, highly reliable, knowledgeable and imaginative young journalist. His presence on the staff has allowed this writer to make more frequent contributions to the Ukrainian daily in line with the demands created by manpower shortages.

It is also heartening that in addition to our stalwarts, such as Helen P. Smindak, Roman J. Lysniak, and the others, we are adding new bylines of the likes of G. Ostap Tatomyr, Roma Sochan, Ihor Osakiwsky, Myroslawa Lewenetz, Andrij Bilyk, Roman Czajkowsky, Andriy Chirovsky whose translations of Symonenko's poetry, published first in The Weekly, the Svoboda Press recently brougtht out in the form of of a book, entitled "Granite Obelisk". These are young people who by their involvement in the community and their penmanship set an example for others to follow.

In looking to the future, we must open our doors wider to our young people and encourage them at every ture to become involved in our organization, its publications and activities, and in the community at large. This matter, we hope, will be high on the abenda of the Supreme Assembly's meeting and considered with meticulous care for the benefit of our entire Soyuz family.

ЩОДЕННИК „СВОБОДА"

Уже була згадка про постійно збільшувані в звітовому часі виклики та потреби і зобов'язання наших публікацій, при рівночасно зменшуваних силах і можливостях виклики приймати, а нагоди використовувати. Як давала собі з цим раду наша редакція?

Сторінки 244 чисел щоденника в минулому 1975-му та 90 чисел до 15-го травня цього 1976-го року, як і 51 число тижневика в минулому і вже 20 чисел до 15-го травня цього року, та сторінки 12 чисел дитячого місячника в минулому і вже 5 чисел в цьому році звітують самі за себе. Але для характеристики згадаю про деякі з важливіших проблем, що виникали на тлі з'ясованого на початку цього звіту загального положення в світі, в Україні, в Америці і Канаді та в нашій громаді. Це відноситься зокрема до нашого щоденника і тижневика.

Сьогодні в світі все з більшою силою діє „взаємозалежність". Не тільки наші країни та наша Батьківщина-Україна, але й ми та наші громади не живуть і не можуть жити ізольовано. Все, що діється в світі, в якійсь посередній чи безпосередній формі та до якогось ступня відноситься і до кожного з нас зокрема та до всіх нас разом. Отже ми

не могли не віддати відповідного місця та відповідної уваги вісткам і коментарям до таких подій, як комуністична інтервенція в Анголі, зміни в Португалії й Еспанії, розвиток і відношення трьох виразно зарисованих тепер у світі сил — демократично і комуністичного бльоків та „третього світу", подіям на форумі Об'єднаних Націй і подібне. Про всі ці важливіші справи ми інформували об'єктивно, але завжди коментували їх під кутом та з думкою про добро та найкращі інтереси нашого українського народу та наших американської і канадської країн.

Проте, найбільшу і однаково головну нашу увагу мали події і справи нашого українського народу на тлі його поневолювача і народовбивця — комуно-російської імперії з одного боку, а інтереси та потреби наших громад, що їх ми завжди ідентифікуємо з інтересами та потребами наших країн, з другого боку.

Коли мова про наш нарід, то в звітовому часі найбільшу увагу в наших публікаціях мав продовжуваний і розгортаний рух спротиву проти окупанта, оборона людських прав в Україні та вся можлива піддержка і допомога нашому народові в його змаганнях, при рівночасному постійному розкриванні і поборюванні затій ворога.

Америка і Канада, інтересуючись та інформуючи — в межах наших можливостей — про всі важливіші події і справи, наші публікації першу і головну увагу віддавали і віддають всім тим справам, що мають посереднє чи безпосереднє відношення до положення і змагань нашого українського народу та наших громад. До них належить у першу чергу закордонна політика наших країн та справи багатокультурности в Канаді і збільшуваної тепер уваги до розвитку „етнічности" в З'єднаних Стейтах, у зв'язку з 200-річчям Американської Революції.

В інформаціях і, гловно, в коментарях про і до всіх цих справ наші публікації продовжували і скріплювали свій „хрестоносний" характер.

Додам, що потверджені багатьома доказами і фактами зацікавлення та увагу, з якими до публікацій УНСоюзу ставляться однаково у Вашінгтоні і Оттаві, як і у Москві та Києві, збільшували і свідомість нашої відповідальности за все, що пишемо і друкуємо.

Це ще в більшій мірі відноситься до вісток і коментарів на теми життя-буття та розвитку і змагань наших громад ,як і всієї української діяспори. Сторінки наших публікацій в звітному часі більше, як коли, були заповнені інформаціями та коментарями на українські теми. Думаю, що в звітовому часі, не зважаючи на всі свої редакційні і технічні труднощі, „Свобода" продовжувала і розгортала свої традиційні „хрестоносні походи", часто ініціятивні, в багатьох справах. Вистачить розгорнути будь-яке число „Свободи" чи „Українського Тижневика", щоб побачити там пропозиції такої чи іншої акції та безліч всіляких закликів до цих акцій. Інформуючи громаду, наші публікації рівночасно робили справді все, що було в силі редакторів, щоб мобілізувати — як це ми вже звикли писати — наші людські і матеріяльні ресурси до таких акцій. Це відноситься в першій мірі і до нашої власної установи. Редакція намагається це робити, не зважаючи на цілий ряд всіляких „несприятливих обставин".

Любов Коленська

Володимир Левенець

Василь Тершаковець

Людмила Волянська

Редакції „Свободи" в звітовому часі і по сьогодні прийшлося працювати в поменшеному складі. Крім звітодавця, в звітовому часі продовжували свою працю — за часом їхнього заанґажування – ред. Любов Коленська (від жовтня 1971-го року), ред. Василь Тершаковець (від травня 1973), ред. Володимир Левенець (від листопада 1973) та ред. Людмила Волянська (від липня 1974). До „могіканів" нашого редакційного складу належать у нас вже від довгих років наш неперевершений фейлетоніст ред. Іван Керницький і наш головний секретар Володимир Сохан. Від лютого 1975-го року заанґажовано на працю в характері редакційної секретарки дуже кваліфіковану „секретарську силу", пані Тамару Кардашинець. Після смерти ред. М. Сосновського, коли довелося мені перебрати ще й поважну частину праці, виконуваної до того часу д-ром Сосновським, редакційну кореспонденцію довелося майже цілком припинити, зменшуючи на половину час праці пані Кардашинець та обмежуючи її до ведення „ф а й л і в". З приємністю і новими надіями стверджую, що хоча названі молодші редактори працюють у „Свободі" заледви по кілька років, вони вже вспіли вповні „втягнутись" в її працю і проблеми та є сьогодні повновартісними співпрацівниками в повному розумінні того слова. Проте, збільшення кваліфікацій не може заповнити порожного місця, яке досі залишається порожним після смерти св. п. ред. М. Сосновського. Нові виклики, потреби і нагоди не тільки не дозволяють на скорочення, але навпаки, на збільшення і скріплення редакційних сил. Це тим більше, що — як це вже згадано — зменшується катастрофально і круг наших вартісних дописувачів-кореспондентів. До цієї справи ще поверну.

АДМІНІСТРАЦІЯ І ДРУКАРНЯ

Люба Лапичак

Анатоль Домарацький

Наша — без перебільшення можна б сказати — неперевершена Адміністрація працювала під фаховим проводом пані Люби Лапичак (затрудненої в „Свободі" від лютого 1950) в незміненому складі пань: Квітки Стецюк (затруднена в Адміністрації від листопада 1951), Дарії Семеґен (від березня 1966), Олени Гентіш (серпень 1967) та Олени Смотрич (від жовтня 1971). Єдиною зміною в нашій Адміністрації в звітовому часі був відхід на пенсію затрудненого в „Свободі" від 1951 р. завідуючого книгарським відділом нашого видавничого і громадського сеньйора дир. Петра Постолюка та заанґажування на цей опорожнений пост кваліфікованого в книгарському ділі Йосипа Мартинця.

Друкарня і експедиція працювали у звітовому часі під керівництвом „майстра на всі руки" Анатоля Домарацького із такими співробітниками і подібними „майстрами на всі руки", як Ярослав Сидоряк і Степан Чума, а дальше Євген Гарасимчук та Януш Мазуркевич, а доривочно Степан Кулик. Метранпажем працював у звітовому часі вже тільки Йосиф Форенбахер — після відходу Мілана Печівн. Після відходу на емеритуру довголітнього нашого друкаря-машиніста Теодора Гіля, орудуючи вже новою, офсетною пресою, його місце зайняв, молодий і надійний Марко Гуменний, якому допомагає такий же молодий Степан Філіп. В експедиції без змін працюють О. Пітьо, І. Липовий та Р. Чопик. Керівник друкарні А. Домарацький при асисті Степана Філіпа обслуговує офсетну фотокамеру а при співпраці Степана Чуми і Ярослава Сидоряка спільно переставляє цілу друкарню на нову офсетну систему. В звітовому часі, крім згаданих, відійшов на емеритуру друкар-машиніст Роман Падковський і вибув зі складального відділу Северин Сапрун. Обов'язки сторожа виконує Михайло Філіп, а порядки робить пані Гнатишак.

Для характеристики коротко згадаю, що всі наші працівники можуть послужити прикладом солідности і доброї волі та зрозуміння потреб. Деякі з них, як Степан Чума, Я. Сидоряк і А. Домарацький, поважно заанґажовані також в громадській роботі.

У видавництві „Свободи", отже в редакції, адміністрації, друкарні та експедиції, працює всіх разом 26 осіб, що навіть на найскромніші відносини є менше, ніж мінімально. В додатку труднощів, звітовий час позначився частішими ніж будь-коли досі абсенціями через недуги. В самій редакції було не багато таких днів, в яких працював повний склад редакторів. Подібне відноситься і до друкарні. Характеристикою нашого персонального складу може послужити заввага одного відвідувача, який багато років працював в редакції одного київського щоденника, а ввійшовши до нашої редакції і побачивши сімох редакторів для щоденника і тижневика, хотів довідатись, де приміщена і працює редакція, бо думав, що це тільки „технічне редакційне бюро".

Коли мова про нашу друкарню, в ній ще не так давно було затруднених 23 кваліфікованих працівників - складачів і друкарів та метранпажів. Сьогодні, при постійно збільшуваному навалі праці та потреб, ця кількість зменшилася майже до половини.

АЛЬМАНАХ, КНИЖКИ, ІНШІ ПУБЛІКАЦІЇ

Продовження звіту про наші додаткові публікації, зокрема наш щорічний альманах, книжкові публікації, „Трибуна УНСоюзу", сторінки молоді тощо я попередив короткими інформаціями про нашу редакцію, адміністрацію і друкарню, бо від їхнього стану залежить те, про що звітую.

Наш цьогорічний альманах появився у формі книжки-збірника під заголовком „АМЕРИКАНСЬКЕ ЧУДО". Цю назву цілком виправдує вже сам факт, що він в наших „обставинах" взагалі появився. На первісний плян щодо змісту цієї книги був дещо інший, але після смерти ред. М. Сосновського і ред. Богдана Кравцева та з уваги на знехтувану пропозицію поповнити склад редакції, отже і при додатковому та надмірному перевантаженні щоденною працею наявних редакційних сил, довелося цей альманах „ліпити" і хоча він був так приготований вже в жовтні м. р., то такі самі „обставини" в друкарні припізнили його появу на доброго пів року. Тим не менше він „чудом" появився і все ще є першою українською книгою, що появилася у зв'язку та на тему відзначуваних в цьому році двох великих ювілеїв — 200-річчя Американської Революції та 100-річчя першого масового українського поселення в Америці, про яке — до речі — навряд чи був би хто пам'ятав і подумав, якщо б „Свобода" не була цього пригадала. Це тільки одна з багатьох характеристик того стану і тих „обставин", що заіснували в нашій громаді.

Щодо книжкових публікацій — одинока книжечка, яка в звітовому часі в нашому видавництві появилася, це чепурне видання „Гранітних обелісків", збірки поезій і прозових творів найвидатнішого українського „шестидесятника" Василя Симоненка в українському оригіналі і англійському перекладі молодого і найбільш надійного автора Андрія Черовського. Книжка ця початково була прийнята до друку на замовлення і під нашою фірмою вона появилася радше припадково.

Заплановане і вирішене видання в двох мовах великої книги одного з найвидатніших наших сучасних письменників і авторів, Уласа Самчука, „Союз Незнаних", як і добрих два десятки інших вартісних книг, що цілком заслуговують на появу під нашою фірмою, в звітовому часі впали жертвою наших „обставин".

Це саме відноситься і до молодечих та інших сторінок. За виїмком деяких принагідних сторінок, переважно друкованих порядком платних оголошень, ще тільки „Трибуна УНС" появляється, і то появляється радше принагідно. Ще яких 10-15 років тому видавництво УНСоюзу було справжньою „видавничою імперією", як при „Свободі" і у „Свободі" появлялися періодично „Трибуна УНС", наш літературно-мистецький та інші „додатки", що разом з періодичними сторінками молоді становили всіх разом 14 окремих назв, які разом з книжками, включно з редакційним і адміністраційним пов'язанням з друком Англомовної Енциклопедії Українознавства, становило — як це я назвав в одному із своїх попередніх звітів — наш справжній культурно-видавничий і духовий „хмаросяг". Сьогодні його заступив хмаросяг з каменя.

КУЛЬТУРНА КОМІСІЯ

Одну з найсвітліших роль і завдань в УНСоюзі та в нашій громаді і для української культури відіграла Культурна Комісія УНС, наслідниця і перемниця завдань вирішеної і встановленої Конвенцією УНСоюзу у Вілкс Бері, в Пенсильвенії, в 1912-му році Просвітньої Комісії, якій „надано відповідні повновласті для ведення і керування культурною і громадською працею УНСоюзу в найширшому засягу" — інформувала тоді „Свобода". Історія праці і досягнень тієї комісії, початково Просвітньої і опісля Культурної, це у великій мірі історія духовости і культурного життя та розвитку Американської України. Згадаю тільки, що ділом Культурної Комісії УНСоюзу була доведена до стану реалізації ініціятива побудови Пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашінґтоні. В реєстрі ініціятиви і досягнень тієї Культурної Комісії є величаві „ґаля"-імпрези в Карнеґі Гол, включно з відомими фестивалями „Гомін України", поставою опери „Відьма" Печеніги-Углицького та прем'єра опери покійного вже д-ра Антона Рудницького до лібретта Леоніда Полтави „Анна Ярославна". Ділом тієї Комісії були курси українознавства на Союзівці.

Кілька років тому Головний Уряд УНС, з ініціятиви великого ентузіяста тієї Комісії і її праці, тодішнього голови Головної Контрольної Комісії УНС і тепер почесного члена Головного Уряду д-ра Володимира Галана, переорганізував і доповнив цю Комісію, в склад якої формально входять всі головні екзекутивні урядовці УНСоюзу та всі редактори „Свободи" і по одному представникові Головної Контрольної Комісії і Головної Ради. Звичаєвим порядком, головою тієї Комісії є головний предсідник, а секретарем головний редактор.

Вибачаюсь, але я не знаю, що сталося з цією Комісією в звітовому часі та після останньої конвенції. В звітовому часі про культурні імпрези УНСоюзу я довідувався тоді, як вони вже були вирішені, а про цьогорічні курси українознавства редакційні члени Комісії ще взагалі нічого не знають. Що сталося з Культурною Комісією УНС? Виглядає, що її поховано і — як писав колись Чехов — поховано „без музики".

ЗАКІНЧЕННЯ

Приготовляючи цей звіт, я поважно, дуже поважно застановлявся, про що звітувати: про те, що зроблено, чи про те, чого НЕ зроблено. Наші бо звіти відносяться, чи повинні відноситися до виконання рішень і постанов Конвенцій УНСоюзу, а між конвенціями до рішень і постанов Головного Уряду УНС, якому — згідно зі статутом УНС — належить вся „виконна влада". Відносно видавництва „Свобода", Головний Уряд УНС на минулорічних своїх нарадах виніс ряд резолюцій і рекомендацій, як також прийняв до відома звіт цього звітодавця із точними та специфічними визначеннями розвитку і достосування наших публікацій до безмірно збільшених потреб, обов'язків і відповідальностей.

Для порядку і пригадки наведу на закінчення цього звіту минулорічні резолюції Головного Уряду в культурних і видавничих справах, як вони були опублікоані, негайно після закінчення цих нарад, в „Свободі" з 28-го травня 1975 р.:

„Головна Контрольна Комісія схвалила і Головний Уряд схвалив:

3. Подбати про завершення переносу видавництва „Свобода" до нових приміщень та переходу на нову систему друку найпізніше до кінця цього року.

4. Створити необхідні передумови для поступового здійснення запропонованого в апробованому 28-ою Конвенцією звіті гоовного редактора пляну дальшої розбудови і поширення періодичних і книжкових публікацій УНСоюзу.

5. Поширити автономний статус видавництва „Свобода" під керівництвом головного редактора та під загальним наглядом Головного Екзекутивного Комітету для справнішого виконування видавничих завдань і плянів в рямцях схвалюваного бюджету.

Плян „дальшої розбудови і поширення періодичних і книжкових публікацій УНС в апробованому 28-ою Конвенцією звіті головного редактора", для „поступового здійснення" якого Головний Уряд УНС на своїх минулорічних нарадах схвалив „створити необхідні передумови", звучить:

1. Починаючи з новим роком, друкувати український щоденник кожного дня на ВІСІМ сторінок. Таку рекомендацію виніс уже раніше Головний Уряд.

2. Англомовний „Український Тижневик" друкувати окремо від „Свободи" у малому „таблойд" форматі на 16 сторінок, що відповідало б восьми сторінкам більшого форматом щоденника. Тижневик друкувати в половині тижня з датою неділі.

3. В потребі практикувати двомовність. Значить, якщо є нагла вістка чи проголошення, що їх повинні б знати наші англомовні члени і читачі перед появою англомовного тижневика, друкувати її в англійській мові в українському щоденнику, і навпаки. З цією думкою ми поступово плянуємо влаштувати і склад редакції. Вже сьогодні наша редакція в більшості двомовна і в потребі один чи другий редактор англомовного тижневика може включитися в працю при редаґуванні українського щоденника, як і один чи другий редактор щоденника міг би включитися в працю при редаґуванні тижневика. Тим не менше в цьому відношенні треба ще багато дечого зробити, зокрема треба всіляко допомогти молодим редакційним співпрацівн и к а м вповні опанувати обидві мови також у письмі.

4. Свого часу нас — так сказати б — закричали в справі двомовної „Веселки". Сьогодні вже і в наших українознавчих школах існують окремі кляси для англомовних дітей, до яких ми в більшості втратили доступ. Сьогодні потреба двомовного дитячого журналу у спільному чи окремому виданні — цілком наявна.

5. Це у відповідній мірі відноситься і до чергової нашої періодичної публікації, щорічних календарів-альманахів. Ми вже ввели те, що для інформації наших англомовних читачів подаємо коротке англійське резюме важливіших матеріялів. У майбутньому плянуємо включати в ці альманахи і оригінальні англомовні матеріяли. Тут немає нічого нового, бо це вже робили наші мудрі і далекозорі попередники, як про це свідчить започатковане в 1933-му році видання англомовного видання „Українського Тижневика" та включення в Ювілейні Книги УНСоюзу з 1934 і 1944 років оригінальних англомовних матеріялів.

6. Використати вповні нові друкарські устаткування також для книжкових публікацій.

7. У збільшених об'ємом щоденнику і тижневику віддавати окреме місце матеріялам на наші культурні, наукові, професійні, економічні, молодечі та всі інші справи, які становлять частину нашого життя, анґажуючи до цього кваліфікованих співробітників. В усіх публікаціях окрему і найбільшу увагу віддавати справам нашого молодого покоління.

8. Перевести в життя винесену вже Головним Урядом ухвалу, щоб періодичні публікації УНСоюзу були українським американсько-канадськими публікаціями і так зареєстровані.

Інвестувати необхідні фонди в людей і машини.

Стверджую, що ці схвалені Головним Урядом резолюції не були здійснені, а деякі з них були арбітрарно заперечені.

Пані і Панове!

Точно 22 роки тому, в травні 1954-го року, тодішній Головний Уряд УНСоюзу, після смерти нашого незабутнього і неперевершеного та довголітнього головного редактора д-ра Луки Мишуги, формально обрав цього звітодавця на пост головного редактора, обов'язки якого він уже виконував під час затяжної недуги св. п. д-ра Луки Мишуги.

Перебираючи і по своїм силам виконуючи обов'язки головного редактора, я постійно мав і маю на думці останню пропозицію свого Великого Попередника, який у своєму останньому звіті на XXIII. Конвенцію УНСоюзу в Чікаґо в 1954-му році рекомендував:

„Кінчимо ці завваги тим, що ми свідомі, що хоча „Свобода" зробила багато доброго для нашого народу в Америці, як і для української справи, вона могла б куди більше зробити, якби мала змогу побільшити свій об'єм та розпустити свої крила на всю ширину і довжину. Доможімо їй хоч тепер це зробити, бо щось ліпшого, триваліщого та впливовішого уже на цій землі не збудуємо!"

На превеликий жаль і на велику шкоду для нашої справи, св. п. д-рові Мишузі не судилося дожити здійснення цього його завітного бажання-мрії. Повних 24 роки минуло від того часу, як д-р Лука Мишуга, ідеолог та найкращий знавець нашого УНСоюзу та Американської України і її потреб та можливостей, подав нам цю свою завітну рекомендацію. Повних 22 роки з більшим чи меншим успіхом ми заповіт цей пробуємо здійснювати. Я зловжив би Вашим довір'ям та спроневірився б своїм обов'язкам і своїй відповідальності, якщо б на закінчення цього звіту не ствердив, що в звітовому часі ми „з незалежних від нас причин" не потрапили в будь-якій мірі виконати Ваші минулорічні постанови і не тільки не наблизитись, але в деяких відношеннях ще тільки віддалились від здійснення того спасенного для нашої установи, нашої громади і у відповідній мірі для нашої української справи заповіту д-ра Луки Мишуги.

Стверджую це, бо маю повне довір'я і впевненість, що на цих наших річних нарадах Ви, Пані і Панове, вже не тільки схвалите в цій справі відповідні резолюції, але й подбаєте, щоб Ваші резолюції і постанови були виконувані.

Так Вам, Боже, допоможи!

Головний редактор Антін Драган у доповненні до свого друкованого звіту додав наступне: Ми можемо завважити в наших звітах і в наших розмовах, що ми, можливо, дещо здезорєнтовані. Після смерти д-ра Мицуги і багато разів опісля я повторював наші головні принципи. Слухаючи та читаючи звіти, мені здається, що ми не знаємо порядку тих вартостей, тих цілей, для яких наша організація була створена і для яких вона існує. Це ж є наш закон. Не знаю, чому в нашому статуті-книжці немає поданого акту інкорпорації в українській мові. Бо у цьому акті інкорпорації є дуже виразно зазначені наші цілі і наші завдання. Якщо б ми це мали постійно на увазі, то нам не приходилось би говорити, що ми тратимо ґрунт під ногами, бо ми цей ґрунт маємо. Колись, 400 років перед Христом старий філософ Архімед сказав: Дайте мені, де б я став, а я порушу землю. Чи ми стоїмо правильно на тих наших засадах? Во коли ми стоїмо правильно на тих позиціях, то чому ми цієї землі не можемо зрушити? Дозвольте, я прочитаю Вам такий переклад з того, для чого наша установа, наш УНСоюз був створений, тобто переклад акту інкорпорації Українського Народного Союзу, заснованого 22-го лютого 1894 року, а офіціяльно затвердженого 21-го квітня і так далі.

Перше — назва цієї корпорації: Український Народний Союз.

Друге — то є підстава, де ми стоїмо — ціллю і метою, для якої ця корпорація заснована, є сприяти дружбі, товариському спілкуванні і товариським відносинам, поширювати заходи, принципи доброзичливости та добродійности між українцями і їх нащадками на обширі З'єднаних Стейтів Америки, їх посілостей та на обширі Канади, забезпечувати їх моральний і ментальний розвиток, виховувати і повчати їх принципів вільного правління, принципів американських інституцій та законів, і для тих цілей відкривати, організувати та вдержувати школи, бібліотеки та інші виховні устаткування, влаштовувати і дбати про членів, про їх розвагу, забаву, видавати і поширювати між ними літературні і виховні публікації та газети в їх рідній та в англійській мовах, та придбати і вдержувати дім для старших віком членів у таких обставинах і в такий спосіб, як вони можуть бути визначені постановами і постулятами та статутами УНСоюзу та дозволені законами, забезпечувати відпочинкові, спортові, культурні і вакаційні можливості для своїх членів, їх родин і дітей.

Третє — також повинно бути ціллю і метою цієї корпорації дбати про фонди для допомоги нездатним до праці і потребуючим членам, їх родинам та їх утриманців і так дальше. Всього читати не буду. Отже виразно тут сказано, що є нашою ціллю, що УНСоюз був створений на підставі закону про неприбуткові братерські установи, які є звільнені від податку на те, щоби дбати про своїх членів. Це речі самозрозумілі, що ми існуємо на те, щоб служити нашим членам, щоб дбати про їх моральний і ментальний розвиток, щоб закладати читальні, виховувати і так далі. Щоб могли ми цю службу виконувати, ми також ведемо бизнес, поруч забезпечень ми стараємось про те, щоб мати відповідні прибутки. Не на те, щоб були вони в касі, але на те, щоб ми могли ними користуватися, щоб виконувати цю нашу службу. Це є те, що ми повинні знати. Крізь призму того нашого акту інкорпорації погляньмо на нашу установу і тоді найдемо відповідь, чому ми не маємо таких успіхів, яких ми хотіли б. Сьогодні кожна людина, більшість людей мають забезпечення, мають далеко більше в установах, де вони працюють, або комерційне забезпечення. Але ми даємо членам щось такого, що їм ніхто не може дати. Ми повинні їм це давати. Як ми їм те будемо давати, ми не будемо мати проблеми. Мені здається, що коли б ми пам'ятали, для чого ми існуємо, тоді ми мали б більшість наших проблем розв'язаними.

Було побажання, щоб у своїх доповненнях звітодавці згадували свої рекомендації. Для відзначувань 200-ліття Америки існує центральна установа АРБА. Наш старий будинок, який внедовзі буде опрожнений, був свідком подій нашої історії. Я пропоную, щоб ми вистаралися, щоб цей наш дім був проголошений історичною пам'яткою, щоб ми його не продавали, але обернули в нашу „метрику", щоб ми з цього дому створили музей та архів українського поселення. Друга наша „метрика", це наша історія, писана на сторінках нашої „Свободи". Ми повинні з нагоди цих роковин подбати про індекс 83 річників „Свободи", що було б перводжерелом нашої історії, нашого буття тут. Коли матимемо цей індекс, то будемо мати сотні дисертацій на теми українського поселення в Америці. Це мої два ювілейні прохання у цьому ювілейному році.

Заступник головного предсідника д-р Іван Флис попросив до чергового звіту головного радного д-ра Богдана Футея.

(Продовження буде)

Еспанський суд звільнив лідера Комуністичної партії на поруку

Мадрід, Еспанія. — В четвер, 30-го грудня 1976 р., еспанський суд звільнив з в'язниці на поруку зловленого недавно лідера Комуністичної партії Еспанії, Сантіяґа Карріллльйо, надавши йому право леґально перебувати в країні. Годину після звільнення Каррільйо, офіційні речники проголосили, що суд, який наглядав за публічним порядком і який займався справою Карріллльйо та багатьох інших нелеґально діючих осіб, припинить свою діяльність. Також проголошено окремим декретом уряду, що відтепер справами „тероризму" не займатиметься військовий, але звичайний цивільний суд. Ці два потягнення уряду, не враховуючи звільнення генерального секретаря Комуністичної партії Еспанії і його найближчих співробітників, це ще один доказ ліквідації колишньої системи режиму Франка і зірвання з колишньою практикою судівництва.

Regarding my letter of November 8, 1976 to Mr. Joseph Iwaniw concerning an appeal on behalf of the Ukrainian Studies Fund at Harvard, I regret very much that my letter may been misinterpreted as a personal attack on Mr. Iwaniw. I wish to assure Mr. Iwaniw and everyone emphaticaly that I did not and do not doubt, question or challenge his honestly, integrity and good will. For any inconvenience and misunderstanding in this regard I apologize to Mr. Iwaniw most sincerely.

Z. LEW MELNYK

З НОВИМ РОКОМ!

„Якщо Господь дому не будує, то даремно працюють будівничі". *Псалом 127:1.*

Закрилась ще одна сторінка нашого життя, відкривається друга. Всі закочуємо рукави й зачинаємо будувати нашу долю в 1977 році. В такий час є добре не забути слів того Псальма.

У багатьох народів місяць січень названий на честь римського бога, Януса, бога з двома обличчами. Напевно нікому не шкодить дволичність в мітології, але коли це є щоденною практикою християнського життя, наслідки можуть бути фатальні. Наша доба осбливо насичена симптомами тої духової шизофремії. Чи не пророкував про це апостол Павло, кажучи, що „в останні дні" люди будуть самолюбні, горді, невдячні, безбожні? Далі він вичисляє аж чотирнадцять других не дуже підхлібних атрибутів нашої генерації. Але зверху все буде прикриватися плащиком набожности. Люди будуть мати форму побожності, але сили її відречуться (2 До Тимофія 3:1-5). Коли читати ці слова, на душі стає сумно й радісно. Сумно, бо наші часи дуже невідрадні, радісно, бо святий апостол вплітає в свої слова нотку надії: це буде тривати недовго, бо воно станеться в „останні дні".

Сьогодні, в день Нового Року чується звідусіль слова: На щастя, на здоров'я, успіху, сповнення мрій, сійся родися, і так далі, і так далі. Так, як минулого року, так, як перед десятиліттям, ще з дитинства воно звучить в наших ушах. Може на праці усміхнеться підвищення, може банкове конто неймовірно розпухне, може в 1977 році нарешті осягнеться головування над якимсь комітетом чи об'єднання, а всетаки на дні душі смоктати буде думка, що це не все, що бракує чогось особливого. Що є це щось особливе?

Маємо відвагу запропонувати Вам на той 1977 р. слова Псальму 34 „Скуштуйте й подивіться, який добрий Господь" (стих 8). Сваріть нас, смійтеся з нас, хитайте над нами головами, однак ми не поступимося, бо думаємо, що ми даємо Вам найкращий новорічний подарунок. Працюйте, змагайте, мрійте, сніть сни, але задержіть рівновагу духа, коли прийде неповодження. Шостий стих того Псальму говорить, що „ангол Господній чатує сторожею кругом тих, що бояться Його". Покійний єпископальний духовник Джеймс Пайк написав у своїй книжці: „Чи це є єресь?", що така лінія ціхує людей слабої волі, які не вміють самі носитися на поверхні життя. Однак це була єресь і, як всім відомо, нещасний єпископ далеко не заплив.

Попробуйте, бодай через кілька місяців Нового Року покласти всі свої надії насамперед на Бога, а потому на Ваші мускули, здібності і зв'язки із сильними цього світу. Коли воно покажеться непрактичне, тоді залишіть це. Точніше, що воно означає? Псалом 123, стих 2, так малює цю ідиллю: „Ось, як очі слуг звернені на руки панів своїх, як очі служниці — на руку господині своєї, — так дивляться очі наші на Господа Бога нашого".

Хай Господь будує Ваш і наш дім в 1977 році. Хай нас пригорне до себе й обильно поблагословить. Дай Боже, що коли скінчиться той надходячий рік, щоб ми були ближче Бога, ніж ми є сьогодні!

З любов'ю до Вас —
INFORMATION SERVICE OF UKRAINIAN ADVENTISTS
227 West 46th Street, New York, N.Y. 10036

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Клівленді, Огайо

ПОВІДОМЛЯЄМО, ЩО

в неділю, 9-го січня 1977 року о год. 3.30 по полудні в залі СУМА

(Середня Школа св. Йосафата, 5720 Стейт Рд., ПАРМА, Огайо)

— відбудуться —

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Клівлендської Округи

ПОРЯДОК НАРАД:

1. Відкриття зборів.
2. Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3. Звіти Окружної Управи та Контрольної Комісії.
4. Дискусія над звітами.
5. Схвалення довір'я уступаючій Управі.
6. Схвалення правильника для Окружної Управи.
7. Вибір Окружної Управи та Контрольної Комісії.
8. Слово представника Головного Екзекутивного Комітету і місцевих головних радних д-ра Богдана Футея та проф. Тараса Шмагали.
9. Різне.
10. Закриття Зборів.

В Загальних Зборах обов'язково візьмуть участь предсідники, секретарі та касири всіх Відділів Округи.
До участи в Зборах запрошені також Члени УНСоюзу, як гості.

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:
Інж. Іван Фур, *голова*

Інж. Роман Возняк, *секретар*
Марія Федак, *касир*

Ювілейний Бенкет УНДому в Гартфорді

Голова УНДому в Гартфорді Петро Титор. На стіні образ очолюваного ним Дому.

Гартфорд, (с.г.)—Тут в неділю, 17-го жовтня ц. р., в репрезентаційній власній залі відбувся ювілейний бенкет, яким відзначено одинадцяту річницю посвячення Українського Народного Дому, що став центральним осередком всіх суспільно громадських і молодечих організацій—установ міста Гартфорду.

Програму бенкету вступним словом відкрив голова УНДому Петро Титор, вітаючи понад триста гостей, які прибули на це ювілейне свято, щоби тим засвідчити свою солідарність з Управою Дому. Молитву під час святочного обіду провів і їжу поблагословив декан Українського Католицького Гартфордського деканату о. шамбелян Стефан Баландюк. Обов'язки тостмайстра сповняв молодий професіоналіст Роман Заставний, який дуже гарно вив'язався з свого завдання. Привітавши всіх присутніх, він представив гостей, які засіли за головним почесним столом, а саме: о. шамбеляна Стефана Баландюка, головного організатора УНСоюзу Степана Гавриша, голову місцевого Відділу УККА д-ра Осипа Теслюка, голову УНДому Петра Титора з дружиною Ніною, голову Контрольної комісії УНДому інж. Олександра Рудзінського з дружиною Александрою, управителя УНДому Володимира Теслю з дружиною Кароліною і голову 277-го Від. УНСоюзу Володимира Василенка з дружиною Генею.

Головну промову під час бенкету виголосив головний організатор УНС Степан Гавриш, який в першу чергу висловив признання і ґратуляції Гартфордській українській громаді за подивугідну посвяту і жертвенність, доказом чого служить збудовання імпозантного власного Дому, який став централею—осідком майже всіх діючих установ і організацій міста Гартфорду. В дальшому слові він заявив, що великі Метрополії повинні наслідувати Гартфордську прикладну громаду. Прикладну тому, що під одним дахом Народного Дому мають приміщення, свої домівки: Відділ УККА, молодечі організації СУМА, Пласт, Сумівська Кооператива, ООЧСУ, ОЖ ОЧСУ, Союз Ураїнок Америки, Федеральна Кооператива „Самопоміч", Станиця Братства Колишніх Вояків Першої Української Дивізії Української Національної Армії, Відділи УНСоюзу і УНПомочі. Він також висловив признання довголітньому голові Дому Петрові Титорові, який був душею і промотором будови цього Дому, а тепер опікується ним, як рідною дитиною. Мешкаючи на оселі „Бобрівка", він кожного тижня їде по три-чотири рази 70 миль дороги і безплатно віддає свій час для вдержання Дому на відповідному поземі. Промовець також згадав і про віддану і безінтересовну працю управителя Дому Володимира Теслі. Говорячи про загальні справи УНСоюзу, він згадав і про це, що в будові УНДому була і заслуга УНСоюзу, який уділив позичку в сумі 130,000 долярів, при тому він зацитував слова тодішнього головного касира Романа Слободяна, який в листі до Управи написав: „УНСоюз не дає позичку УНДомові, а українській громаді в Гартфорді, яку шанує і має до неї довір'я". Це довір'я Гартфордська громада вповні виправдала, бо позичка є майже цілковито сплачена.

В імені всіх установ і організацій Гартфорду привітав зібраних під час ювілейного бенкету голова Відділу УККА д-р Осип Теслюк, який висловив признання Управі Дому за ведення раціональної господарки, зазначивши, що в тому є заслуга голови Петра Титора. По спільному обіді відбулася забава з танцями при звуках оркестри „Доля" з Вилимантику. Для більшої атракції до музики приспівували милими голосами молоді сумівки, сестри Здирко з Вилимантику.

ВІДЗНАЧИЛИ 25-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКИХ ВИДАНЬ НА СЛОВАЧЧИНІ

Банська Бистриця. — Українці у Пряшівщині відзначили в листопаді 1976 р. 25-річчя появи тижневика Культурного Союзу Українських Трудящих Чехо-Словаччини „Нове Життя" та місячного журналу „Дружньо Вперед". Перше число „Нового Життя" вийшло у серпні, а „Дружньо Вперед" у вересні 1951 року. Обидва періодичні видання, — пише український тижневик в Польщі „Наше Слово" — відіграли велику ролю у запровадженні української літературної мови серед східньо-словацьких українців, які ще до 60-х років послуговувалися головно діялектом.

ДАЛЬШІ ЗМІНИ В „СВОБОДІ"

Здійснюючи поступово зміни в друку і оформленні „Свободи", запляновані у зв'язку з переходом на модерну, компюторсько-офсетну систему, з сьогоднішнім днем частина матеріялів „Свободи", зокрема на першій і другій сторінках, друкуються вже новим, на один пункт більшим і цим самим виразнішим шрифтом, що було також загальним побажанням читачів. Уже в короткому часі, після вичерпання готових вже до друку деяких залеглих матеріялів, ціла „Свобода" друкуватиметься таким шрифтом (т. зв. „десяткою", замість дотеперішньої „дев'ятки").

ТРИВОЖНІ ВІСТІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

секретар ЦК Комуністичної Партії України. Він зайняв цей пост 26 травня 1972 року, день після усунення П. Шелеста. В. Щербицький був першим секретарем Дніпропетровського обкому КП України (1955-1957), пост, який Л. Брежнєв займав в роках 1947-1950.

О. Ф. Ватченко — „президент" України (голова Президії Верховної Ради УССР), перед своїм призначенням також був першим секретарем Дніпропетровського обкому КПУ. О. Ф. Ватченко прийшов на місце І. С. Грушецького, генерал-майора з часів війни, який був відомий зі своїх погромницьких акцій проти впливів українського націоналізму в післявоєнних роках у Львові, Івано-Франківську і на Волині. Повідомлення про вихід І. Грушецького на пенсію, який є всього на два роки старший від Брежнєва і ровесником Косигіна, в Києві інтерпретовано, як ліквідацію про-української шелестівської групи в партії. І. Грушецький, розправляючись безкомпромісово з залишками ОУН і УПА, рівночасно мав обстоювати автономістичну тенденцію з наголосом на український культурний розвиток і збереження української мови та економічного усамостійнення України. Він мав потурати заходам сина П. Шелеста, Віталія, в поширенні безпосередніх наукових контактів України із західніми країнами.

А. Я. Пащенко — голова державного комітету у справах видавництв, поліграфії і книжкової торгівлі. Він теж свого часу був першим секретарем Дніпропетровського обкому партії (КПУ). Займаючи цю позицію, йому довірено русифікацію українських видань, цензуру книжок, утруднення поширення українських видань і масове поширення книжок у російській мові.

М. С. Пічужкин — заступник голови Народної контролі УССР. Пічужкин був другим секретарем Дніпропетровського обкому КПУ в роках 1968-1974.

Брежнєвська „дніпропетровська чвірка" займає чотири ключові позиції в Україні — у партії, в уряді, у видавництвах і в контролі.

Поворот до „культу"

Коли 8 травня 1976 р. у Дніпродзержинську поставлено перший в СССР пам'ятник Л. Брежнєву, в народі постало багато анектодів з цієї нагоди. Було помітне напруження в очікуванні нових репресій. Коли в часі демонстрації з нагоди Жовтневої революції з'явилися на Хрещатику чисельні портрети Брежнєва 7 листопада 1976 р., хтось гукнув „культ!". Слово „культ" блискавично рознеслось серед тисяч демонстрантів. З уст до уст демонстранти тишком передавали „культ!" — „культ!".

З України повідомляють про таку хронологію спроби закріплювання брежнєвського культу в СССР.

7 листопада 1973 р. на демонстраціях Жовтневої революції учасники парадували в Москві і Києві лише з портретами Леніна.

В лютому 1974 р. Брежнєв відвідав Кубу. Тисячі кубинців марширували перед трибуною лише з двома портретами — Кастра і Брежнєва.

7 листопада 1975 р. демонстранти вперше несли портрети Леніна і Брежнєва точно тієї самої величини — 50X 75 см.

1-го травня 1976 року на Червоній площі в Москві домінував величезний портрет Брежнєва величиною 4 X 5 м.

8-го травня 1976 року у Дніпродзержинську відкрито перший в СССР бюст Л. Брежнєву. День перед тим йому присвоєно звання маршала СССР. В часі демонстрації з цієї нагоди учасники несли одинокі портрети Брежнєва величиною 65 см. X 100 м.

21 травня 1976 р. у Дніпропетровсьму „вшановано" брежнєвську кліку, нагороджуючи місто орденом Леніна. В часі відчитування Щербицьким листа Брежнєва хтось на цілий голос гукнув „культ"!

7 листопада 1976 р. учасники демонстрацій несли портрети Леніна величиною 50 см. X 75 см., а Брежнєва величиною 65 см. X 100 см.

Португалія реорганізує пресу

Лісбона, Португалія. — Соціялістичний уряд Португалії проголосив у вівторок, 21-го грудня, що він займеться реорганізацією контрольованої державної преси, яка передбачає повернення деяких газет у приватні руки і закриття багатьох часописів. „Ми соціялісти є проти контролі преси і віримо у свободу", — заявив міністер інфомації в теперішньому уряді прем'єра Маріо Суареса Мануель Алєгре. Закордонні кореспонденти інформують, що контрольована державою португальська преса знаходиться тепер у великих фінансових труднощах і уряд доплачує до неї по 2,83 мільйони долярів кожного місяця. Реорганізація повинна розпочатися вже в січні 1977р.

СОВЄТСЬКІ ГІПОКРИТИ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

до збройної боротьби проти режиму, очолюваного Іаном Смітом. Резолюція, яка в голосуванні одержала 107 голосів і була прийнята, закликає уряди держав „дати всяку потрібну допомогу народам Південно-Західньої Африки, які змагаються за свою незалежність".

Про ідентичність вислову Лубківського і резолюції ОН не приходиться говорити. Совєтські інспіратори при співпраці прихильних їм сил підготовлялись до переведення цієї справи вже заздалегідь, багато місяців наперед. Очевидно таке ставлення справи міжнародною організацією, якою є ОН, дає базу для підривної діяльности Москви, посилює цю діяльність, створює можливості зміцнення впливів СССР в західній гемісфері і рівночасно зміцнює совєтсько-російський режим внутрі Совєтського Союзу, який, мавши піддержку у світі, найбільш жорстоко розправляється з борцями за волю з-поміж поневолених народів і тими силами, які не погоджуються з практикою теперішнього режиму.

Мороз, Чорновіл, сотні і тисячі українців, які посміли піднести голос в обороні належних і на папері ґарантованих їм людських і національних прав, караються довгими роками по совєтських тюрмах, концтаборах і психушках, а їх московські гнобителі ще й глумляться над ними тим, вибирають собі українського манекена для відвернення від них уваги світу виступом на міжнародному форумі в обороні „12 мільйонів жертв неоколоніялізму" в... Африці.

Кол. Воякам і Громадянству подаємо сумну вістку, що 28-го грудня 1976 р. в Ню Йорку відійшов у Вічність

св. п.
інж. ЗАХАР ІВАСИШИН

нар. 1895 р. в с. Чорне, Поділля, Україна, підполк. Армії УНР, б. учасник війни за Державність України, лицар Ордена Симона Петлюри, нагороджений Воєнним Хрестом, голова Контрольної Комісії Нюйоркського Відділу ОбВУА

ПАНАХИДА в неділю, 2-го січня 1977 р. о год. 6-ій веч. в похоронному домі П. Яреми в Ню Йорку.

ПОХОРОНИ розпічнуться в понеділок, 3-го січня 1977 р., вранці, перевезенням Тлінних Останків до Катедри УПЦ св. Володимира при 82 вул., де о 10 год. ранку буде відслужена Заупокійна Свята Літургія, відтак домовина буде перевезена на Український Православний Цвинтар в Бавнд Буку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Для переїзду учасників похорону до Бавнд Бруку від'їде від Катедри св. Володимира замовлені автобуси.

УПРАВА ОбВУА — ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

В П'ЯТНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої
ДОНЕЧКИ І СЕСТРИ

бл. п.
НАДІЇ БОДНАР

буде відправлена

ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
дня 6-го січня 1977 р., о год. 9-ій рано в церкві св. Марії в Озон Парку, Н. Й.

РОДИЧІ, БРАТ і РОДИНА

В глибокому смутку повідомляємо Родину і Приятелів що дня 29-го грудня 1976 р. у Вашінгтоні, упокоїлася в Бозі, по короткій і тяжкій недузі, на 81-му році життя, наша Найдорожча МАМА, БАБУСЯ, ПРАБАБУСЯ і СЕСТРА

бл. п.
ОЛЕНА КАНДА
з дому ШУМСЬКА

вдова по бл. п. о. дек. ГРИГОРІЄВІ КАНДІ.

ПАНАХИДА — 30-го грудня 1976 р. в год. 8-ій веч. в похоронному заведенні Гейнс-Рінальді в Сільвер Спрінг, Мд.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — в п'ятницю, 31-го грудня 1976 р. о год. 9-ій ранку в українській католицькій церкві Пресв. Родини у Вашінгтоні. Тлінні Останки Покійної спічнуть на кладовищі української католицької церкви св. Івана Хрестителя у Мейзвіл, Па.

Горем прибиті:
дочка — ТЕОДОЗІЯ КІЧОРОВСЬКА
внуки:
МАРІЯ з родиною
ГАЛИНА з мужем
МАРТА і РОМАН
сестри:
ОЛЬГА КОНЮШКО
СТЕФАНІЯ СТЕБНИЦЬКА
з їхніми родинами в Австралії і Канаді
і дальша Родина в розсіянні

УПРАВА УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК у США

з глибоким смутком повідомляє, що 28-го грудня 1976 р. в Філядельфії, Па. упокоївся

МИСТЕЦЬ-МАЛЯР

бл. п.
ВОЛОДИМИР КИВЕЛЮК

член Мистецької Кураторії Академії
і член Фундації Академії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Дружині Покійного висловлюємо глибоке співчуття.

КРИЛОВ ІВАН МИХАЙЛОВИЧ з дружиною ОКСАНОЮ
глибоко сумують з приводу смерти

бл. п. Івана Пилиповича Дубровського

нашого Друга і б. Співпрацівника по ЦПУЕ у Франкфурті
і висловлюють своє сердечне співчуття
дружині Марії Іванівній та донькам
Юлії і Галі з Родинами.

У великому смутку повідомляємо наших Друзів і Знайомих про передчасний відхід у Вічність нашого Дорогого ЧОЛОВІКА, ТАТА, ТЕСТЯ І ДІДУСЯ

ІВАНА ПИЛИПОВИЧА ДУБРОВСЬКОГО

який упокоївся в Бозі в неділю, 26-го грудня 1976 після довгої і важкої недуги.

Покійний народився 15-го грудня 1912 року в селянській родині, в селі Захарівка, Вовчанського повіту на Харківщині.

ПОХОРОН відбувся на цвинтарі Gate of Heaven Cemetery, Silver Spring, Maryland, в четвер, 30-грудня 1976 р.

У У великому смутку:
МАРІЯ ДУБРОВСЬКА — дружина
ЮЛІЯ ЛОМАЦЬКА — донька
ГАЛИНА ДУБРОВСЬКА-ШІБЕР — донька
д-р ОЛЕСЬ ЛОМАЦЬКИЙ — зять
мгр ДАВИД ШІБЕР — зять
ЛЕСЯ ЛОМАЦЬКА — внучка
та Рідні в Україні і Родичі в Америці

Павло Плішка, як Мефістофель, найкращий в опері „Фавст"

(З нагоди прем'єри 16-го грудня, 1976 р. в Метрополітан опері)

Ми страшенно і бідкаємось, що в нас немає великих мистців чи співаків, а як такий трапиться, то ми цілими роками ним зовсім не цікавимось, не помічаємо чи просто ігноруємо його. Коли б не щасливий припадок, що піяніст українського походження, уроджений у ЗСА, Тома Гриньків, виступив на українській імпрезі і звідси почалась його кар'єра й на наших сценах, то ми і досі нічого не знали б Треба б наголосити, що він не тільки виступає на українських концертах та приносить і нам честь, але що більше і важливіше: українська національна стихійність освідомлює і „украінізує" цього знаменитого мистця. Цей коротенький відхід від властивої теми конечний, бо він в'яжеться із головним персонажем цієї оцінки.

А саме, дуже подібний припадок маємо з одним із найкращих співаків, не тільки Метрополітан опери, але і цілого світу, басом Павлом Плішкою Він українського року співак, побачив світ у Пенсильвенії, замешкав у Ню Джерзі, співає у Мет опері від довшого часу.Правда, завдяки тільки своєму знаменитому голосові, він відразу попав на перші партії, проте він ніколи не був„мейдовер найт", як каже американська фраза. Ішов крок за кроком вгору. Очевидно, коли б Плішка був іншого роду, то само собою всі пішло б далеко швидше і і гладше. Однак Плішка моторяка, все таки діпняв свого. Коли йому в Мет не дали найперших роль — ось хоч би Мефістофеля у „Фавсті", він він кинув цю організацію, поїхав до Евправда по його боці, себто, ропи і там доказав, що що він створений до ролей протагоністів. І от, він повернув знову до Мет уже до найперших персонажів.

А оце саме, в понеділок, 6-го грудня у випроданій мет опері, він дебютував в одній із найкращих, але і найважчих партій в опері Гуно „Фавст", в ролі денічного Мефістофеля" Тут треба бути і прекрасним співаком і знаменитим актором, щоб подолати важке завдання однієї із найвимогливіших ролей басового репертуару. І. Павло Плішка вийшов блискучим побідником із прем'єри опери „Фавст", як співак, так і актор. Він не тільки створив креацію басової ролі Мефіста, він як мистець, і співак виплив понад усіх інших співтоваришів ансамблю. І то без найменшого застереження. Це була справжня насолода, вже тільки слухати цього чудового оксамитового басового органу, цілий вечір. Ми певні, що з бігом часу ця його креація Мефіста поглибиться і ще змогутніє. Торік співав Плішка в Мет, в опері Мусоргського: „ „Борис Годунов", черця Пімена. І це був найкращий там голос. Не фінляндський бас - баритон, що співав заголовну ролю, а Плішка, був голосовною прикрасою опери. А тепер до цього всього — він зробив негайно значний крок уперед: голос його ще покращав і вишляхетнів. Від Пімена до Мефістофеля наступила в голосі така корисна зміна, що це просто важко повірити. В понеділок, на прем'єрі „Фавста", вам часами здавалося, що ви слухаєте легендарного і тож українського роду, Адама Дідура, що так часто креував цю ролю колись в Мет. — Перше глибоке і панівне враження зробив Плішка своїм, повним розмаху і драматизму, слівом в арії про „Золоте теля", потім у мелодійно-глумливій „Серенаді", де високе „соль"у сміху не було викричане, як у інших, але дійсно заспіване. Проте, зовсім уже незабутньо випала повна грози, сцена в церкві, з Маргаритою: „Ні, ти не будеш молитись", де мистецьке хизування голосом, перейшло наші найбільші очікування.

Дириґував темпераментно і владно француз, Жорж Претр. Режисерував єдинадцять років тому, — його земляк, славний Жан Луї Барро. Декорації і строї були повсякчасно предметом гострої американської критики (строї з пластичного матеріялу). Тому, що балет був занадто критикований, його змінено, та не зовсім накраще.

Співаки, виїмково були майже всі американці. Єдиною чужинкою була Маргарита (біля неї етикети трьох національностей: грекиня, француженка, жидівка), Жанет Пілю. Вона віддала чудову ролю Маргарити не краще як задовільно, бо голос уже підтоптаний. Тенор Стюарт Бирвз, що співав Фавста, вийшов майже побідно зі свого завдання (тенор завжди має клопіт із високим „до"). Баритон Лінус Карльсон у ролі Валентина був кращий за обох попередніх. Менші ролі випали зовсім добре. Публіка сплескувала гаряче виконавців, особливо Мефістофеля, Павла Плішку, який мусів з'являтися на передсценню багато разів.

Представники українських чолових організацій, повинні були вже давно, — проте ще не запізно, — нав'язати контакт із цим прекрасним мистцем, бо це, якраз саме і відповідний, і побажаний співак-бас на українські репрезентативні імпрези.

Теодор Терен-Юськів

У СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

мо ватиканської політики, але не маємо права й відступити від своїх позицій. В їх неправильності ще нас ніхто не переконав. І тому єдиною відповіддю і на цю останню заяву Папи Павла УІ може бути: ми будемо продовжувати будування своєї помісности, бороначи насущних прав й інтересів нашої Церкви (а, мабуть, ми їх краще розуміємо, як дехто збоку) на поселеннях та її права на існування в Україні. Ми повинні розвивати й продовжувати класти такі організаційні й канонічні основи її нинішнього й майбутнього існування, які найкраще їй підходять та історично їй належать.

Журналіст з „Іль темпо" спекулює ще над безпосередніми причинами, що могли викликати повне неґативне ствердження Папи, що Патріярхату не можна визнати та що навіть за нього змагатися не є „в інтересі Української Церкви". Перша причина, на думку Свідероскі, та, що Папа хотів зареагувати на факти звичаєвого встановлення Українського Католицького Патріярхату та визнання Патріярхом Блаженнішого Йосифа в нашій Церкві. Друге, що Папа бажав запевнити українців у його прихильності до нашої Церкви, в тому і до її переслідуваних членів в Україні. „Іль темпо" припускає, що Папа готов звернутися з окремим посланням до українців-католиків на рідних землях, про що його просив також наш Блаженніший Йосиф в час авдієнції.

Важко зараз сказати, чи до такого послання дійде, хоч ми б цього дуже бажали, а якщо так, яке це буде послання. Але якщо можна спекулювати щодо мотивів останньої заяви Папи, то й автор цих рядків має право на одну гіпотезу. Можливо, Ватиканові й вигідно публічно відмовляти українцям в тому, що їм належиться, й „пацифікувати" їхнього Первоієрарха. Ану ж , це якось оцінять партнери з другої сторони...?!

Думаємо, що це твердження буде важко декому заперечити, як так само, признаємося, сьогодні нам нелегко його підтвердити. А якщо так, то не бачимо причин, чому мала б змінюватися позиція ієрархії, священства й мирян Української Католицької Церкви, усього її Божого люду в обличчі так життєво важких питань нашого існування. Найкращою лінією нашого поступування повинно бути — встояти при своєму і розважно та послідовно робити й здійснювати те, що маємо тільки ми самі вчинити і чого ніхто інший за нас не зробить!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 9-го СІЧНЯ 1977 р.

КЛІВЛЕНД-ПАРМА, Огайо. **Річні загальні збори Тва ім. Є. Коновальця 240 Відд.** о год. 1 по пол. в шкільній кафетерії св. Йосафата в Пармі, Огайо. Наших пань просимо скористати з рівних прав та взяти участь, як рівнож молодь понад 16 років життя. — М. Задойний, пред., М. Кігічак, секр., В. Якима, скарбник.

Різне

РОЗШУК

ПОШУКУЮ

ВОЛОДИМИРА МАЛІНОВСЬКОГО

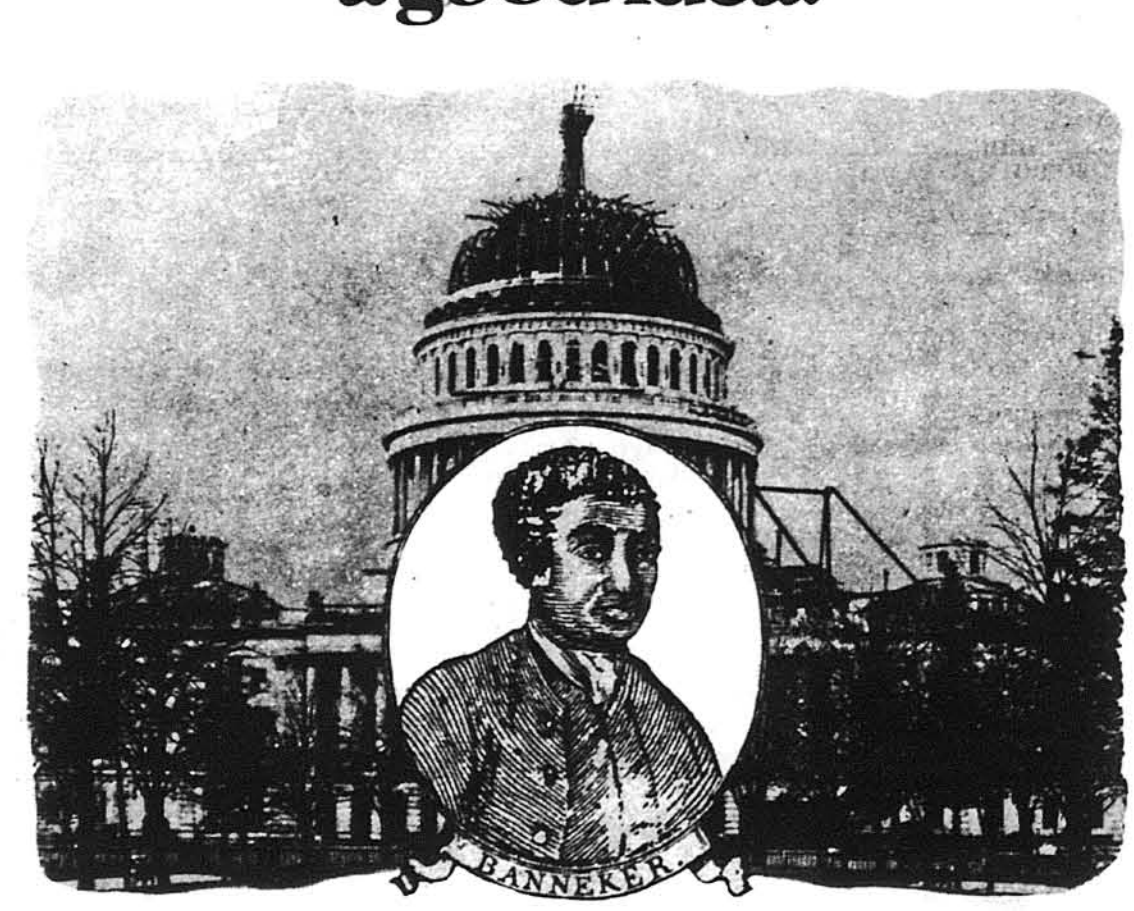
і його дружину **РАЮ**,

мали проживати в Ню Йорку. Хто знав би про них, або вони самі,прошу писати або телефонувати на адресу —

STEFAN DACIUK
5339 So. Harding
Chicago, Ill. 60632
Tel, (312) 582-1696

REAL ESTATE

FUNERAL DIRECTORS

ТАРЗАН, Ч. 7681 **Несподівана зустріч**

Ви напевно можежте собі уявити, що ми, німці, відступаючи з фронту, вже не почувалися як члени якоїсь „вищої раси".

Ми більш не цікавилися збиранням різних „сувенірів", а тільки хотіли врятувати власні шкури...

Тому ми не могли зрозуміти рішення командира нашого танку, коли він наказав, щоб ми заїхали на подвір'я вілли!